

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Kolozsvár, 1888 - 1948/1990; 2.(62.) évfolyam, 4-5. szám, 1991. Április-május Ára 15 lej

MEGTARTANI A LÉLEK EGYSÉGÉT A SZERETET KÖZÖSSÉGÉBEN

A székelyderzsi unitárius templom

Ha az őskeresztény egyház természetét, szerzetét és jellemét vizsgáljuk, azonnal szemünkbe ötlük az a meleg, szeretettől áthatott élet, amely az egyház tavaszát jellemezte. Távol volt attól, hogy tökéletes közösség legyen. Sok tévedés volt benne és sok gyarlóságot foglalt magában. Pétert Pál ámitással vádolta, Pál és Barnabás nem maradhattak együtt, mert civódtak egymással, és kénytelenek voltak elválni. Az első keresztények a szentek gyülekezetének nevezték magukat, pedig semmi sem érdemli kevésbé ezt az elnevezést, mint a mozgalom kezdeti állapota. De helyes irány felé néztek, és helyes irányban haladtak. Tele voltak hittel, buzgósággal, lelkesültséggel és ihletettséggel, s így ha a szentség valóságát nem is, de annak ígérését és reménységét a lelkükben hordozták.

Az őskeresztény egyház a béke és öröm közössége volt. Bármilyen zavar és küzdelem volt is a világban, amikor összegyűltek, élték a Jézussal való életközösséget, s eledelüket vidáman és tiszta szívvel fogyasztották el. A szeretet és a

szabadság légkörében éltek. Nem olvasunk szabályokról, törvényekről, korlátozó rendelkezésekről: az Isten lelke vezette őket.

Az őskeresztény egyház egy családot képezett. Valóban testvéri szövetség volt s iskolája a Jézus tanítványává - levésnek. Az egyház egysége nem a hitfelfogások, vagy vélemények egységén, nem is a szertartások egységén, hanem a lélek egységén alapult.

Ha a mai egyház meg akarja őrizni a szó igazi értelmében vett "apostoli folytonosságot" s élő közösségnek, tagjai valláserkölcsei életformájának akar maradni, úgy az elmondottak alapján meg kell felelnie a szabadság, egyenlőség és testvériség követelményeinek.

A szabadság ajándék és feladat az egyház számára. Kis és nagy dolgokban egyaránt a szabad emberek közösségévé kell lennie. Ha Isten ügyét akarja Jézus szellemében szolgálni, sohasem lehet az uralkodás intézménye. Tagjait a szabadságra szabadítja fel: a törvény betűjének

Szabó Lőrinc

FÉNY

Sötét fényszórók: szemeim az eget
lengő csóvákkal ostromolják.
Föl, föl! Lent mennyi a teher, a rom!
Csík, sáv: fent suhan a fénytorny,
s évezredek mérik a hosszát.

Fény, fény, sugarak! Fények vagyunk
mind: isten lelke, öröm, remény.
Óh, szállni, lobogva a föld felett!
A rettenetes életet,
az örömet akarom én.

Óh, élni! Szemeim sóvár tüze
a felső végtelenbe szánt:
láng habzik mindenütt: zene, szín:
az anyag titkos ablakain
az lüktet ki-be, az égi láng.

a vágy, amit én fénynek nevezek
és szentléleknek a hívő:
ő táncol bennem, ő rohan,
hasonló bimbóban az ő ereje van,
kovában, acélban is ő:

ő öntözi, belül, az anyagot,
szomja éget, éhe habzsol,
zsinórra fűzi a csillagokat,
indul, s egy szívdobbanás alatt
új világokba kapcsol.

Ő vagyok én, a képzelet:
ki törhet ellenem?
Az isten karja nyúl felém,
ha robbanó sugarakkal az ég tetején
kószál földi szemem.

(Folytatás a 4. oldalon)

PÜNKÖSD ÖRÖKSÉGE:

A pünkösdi lélek kitöltése által a tanítványok kapcsolatba kerültek Istennel, megkapták a küldetésükhöz szükséges erőt, bölcsességet, képességet. A Lélek újjáteremtette őket, alkalmassá tette, hogy Isten "nagyságos dolgait" mindenki által megérthetően, egyazon nyelven hirdessék.

Az első pünkösöd ezáltal megnyitotta az utat az evangélium hirdetésére, s ezt azzal is szemlélteti, hogy a Jézusról való bizonyágtétel képes legyőzni a nyelvi korlátokat is. Ez mintha visszautalna a Babel-torony építésének történetére (1Móz 11.fej.), mert ott a nyelv volt az, ami elválasztotta egymástól a népeket, itt pedig az új nyelv, az evangélium hozza tesvtéri egységbe.

A tanítványok úgy szólnak, ahogyan emberi képességeik szerint nem tudtak volna szólni. A Lélek szól általuk. Ők eddig a félelem, a hűtlenség, a megszaladás nyelvét ismerték, mert csak ennek a léleknek voltak birtokosai, most pedig a bátorság, a hűség, az összetartozás nyelvén szólnak meg, mert "az erő, a szeretet és a józanság lelkének" boldog tulajdonosai, megtapasztalói.

A tanítványok "más nyelveken" szólása sok ember számára érthetetlen. Mi is csak akkor fogjuk helyesen értelmezni, ha jelképként kezeljük s nem értelmi úton közelítjük meg. E páratlan jelenség a "más nyelveken" szólás szimbólumával azt akarja megmutatni, hogy Isten így adott jelt: az evangélium minden néphez eljut, s mindenki a maga nyelvén fogja hallani és megérteni.

A KÖZÖS NYELV

Az első pünkösöd üzenete most minket keres, nekünk szól, hozzánk akar eljutni, hogy érthetővé tegye számunkra az evangéliumot, átforrósítsa életünket, hogy "kettős tüzes nyelvek" képében reánk is kiáradjon, szívünkig hatoljon Isten szent lelke, az új emberekké, pünkösdi lelkületű tanítványokká formáljon és alkalmassá tegyen a beszédre, a bizonyoságtévesre.

Óh, ha töredezett szavaink, üres fogalmaink, bűnös dadogásunk, falat építő beszédünk helyébe ajándékként megkaphatnánk a "más nyelveken" szólás képességét, tiszta beszédét, érthető közösségét! Mert, ha valamikor igen, úgy ma igazán szükségünk van erre a "közös nyelvre", hogy eljussanak egymáshoz gondolataink, egymásra találjanak érzéseink, hogy tudjuk megérteni és testvérként elfogadni egymást.

Pünkösöd arra tanít, hogy ez csak akkor lehet valóság, ha Isten lelke lesz birtokunk. Ha az apostol szerint "Istenben élünk, mozgunk és vagyunk", vagyis, ha az Ő áldott jelenléte kimozdít önzésünk holtpontjáról és elindítja bennünk azt a folyamatot, amely az Ő gyermekeivé és egymás testvéreivé formál minket. Ha eltávolodunk Istentől, vagy éppen ellene fordulunk, mint az említett ószövetségi történetben, többé nem tudjuk megérteni egymást sem.

A "más nyelveken" szólás csodája ma a szeretet nyelvében lesz valósággá számunkra. Amikor jobban odafigyelünk egymásra, megértőek és türelmesek vagyunk, együtt tudunk érezni felebarátainkkal, akkor megtesszük az első lépést pünkösöd útján Isten felé, mert ő is szeretetben közelít hozzánk, s minket a szeretet evangéliumának bizonyoságtévesre akar tenni.

Tanuljuk meg ezt a nyelvet. Isten életünkre kiáradó szent lelke által tanít reá. Legyünk hirdetői, de megélői is. Ez a mi pünkösdi örökségünk, vigyázzunk reá, óvjuk és ápoljuk, mert ez jövőnk záloga is. Imádkozzunk ez ajándékért egyik szép, ősi énekünkkel:

"Isten szentlelke, égi láng,
Lobbanj fel, szállj le, szállj le ránk.
Világot gyújtó szeretet,
Áraszd szívünkbe szent tüzed".

Dr. Szabó Árpád

Gondolatok a kereszténységről

A kereszténység a szeretet vallása. Istenhite a félelem vagy az aggályoskodás helyett a szeretettel ötvöződve nyújt biztonságérzetet a világ végtelenségében helyét kereső embernek.

A kereszténység nemcsak a transzcendencia tekintetében a legeszményibb világvallás, hanem erkölcsi értelemben is: a szeretet parancsa a felebarátosság szubjektívizmusát túlhaladva, az egész emberiséget átfogja, az ellenségre is vonatkozik. Az eszmény és a valóság közti feszültségnek olyan sajátos formája ez, amely az ember számára a legnagyobb erőpróbát jelenti. Az igazság megvallása, az ellenség s általában a másik fél igazának az elismerése mindenekelőtt értelmi cselekedet, a szeretet viszont az egész lélek munkája. És éppen ez a teljességigény teszi lehetővé, hogy a mindennapi életben csak töredékesen valósulhat meg, hiszen az emberi természet ellentmondásai s a társadalmi létezés érdekrendszeri lépten-nyomon összeütközésbe kerülnek vele.

Ez a tény azonban nem indokolhatja, hogy a valóság töredékességét eltűlozva az eszménycsonkításban keressük a megoldást, ahelyett, hogy az adottságok és lehetőségek között a megvalósítására törekednénk. Eszményeink részleges feladásánál viszont sokkal károsabb és értelmetlenebb, ha kudarcaink láttán a teljes lemondásnak, az emberi jóra valósság tagadásának adjuk át magunkat.

Az a tény, hogy tudatosan kimondhatom: szeretet, azt a személyes képességet teszi nyilvánvalóvá, hogy gyakorlati tapasztalatként és

eszmeként egyaránt azonosítani tudom. S bár a tudás és a gyakorlati cselekvés két külön világ, a kettő között mégis szoros összefüggés van. A tudás döntés elé állítja az embert: választania kell a passzivitás és a cselekvés között. A tudás tehát belső mozgósító, s az eszményhez és a külső valósághoz való személyes viszonyulásom szerint válik magatartásom formálójává; ilyen értelemben a cselekvés előfeltétele és gondolati létezési módja.

Ha az ember képtelen volna a szeretet érzékelésére és felfogására, fel sem merülhetne a róla való gondolkodás, s emberi szájából sohasem hangozhatott volna el egyetlen jó szó sem. Próféták sem létezhetnének, vagy ha igen: Isten felesleges teremtményei volnának, akiknek szerepe teljesen hiábavaló lenne, mert rajtuk kívül senki sem értené meg a szavaikat. Ha ez volna a helyzet, a szeretet parancsolata sem maradhatott volna ránk, s az evangélium egésze pusztába kiáltott szóként foszlott volna szét az ókor levegőjében.

De megmaradt, itt van bennünk és közöttünk, naponta ismételtetjük. Viszont, ha csak ennyire futná az erőnkől és lehetőségeinkből, tartalmatlan volna az egész életünk. Ha csupán a szeretet tudásával rendelkezhetnénk, de képtelenek volnánk szeretni, Sziszüphosz sorsa volna mindannyiunk élete.

E kilátástalan helyzetre már maga az istenhit rácsafol, mert eleve tartalmazza az élet értelmességének a gondolatát. A keresztény istenhit új minőséggel: a szeretettel teszi teljesebbé ezt a gondolatot. Ezzel nemcsak azt segíti elő, hogy otthon érezzük magunkat a földön és a világegyetemben, hanem arra is alkalmas nyújt, hogy tisztázzuk az emberi természet jó és rossz adottságait, s lehetőségeink között válogatva, az evangéliumi eszmény felé közeledjünk. Ennek egyik előfeltétele a tudatos törekvés arra, hogy a hitigazságok megfogalmazásának nyelvi buktatóit elkerüljük, s egyházaink érdekeit, beleértve a társadalmi is, a szeretet jegyében képviseljük.

Máthé Dénes

A székelyderzsi unitárius templom

A székelyderzsi unitárius egyházközség ódon templomának falai mindig is Dávid Ferenc dicsőségét és az unitárius vallás diadalát visszhangozták. A lelkiismeret szabadságának kihirdetése óta az unitárius egyház egyik szilárd védőbástyája volt, és ma is erős oszlopa, megtartva egységes unitárius jellegét.

Az egyházközség legdrágább kincse, híveink vallásossága mellett, a XIII-XIV. században valamint a XV-XVI. század fordulóján gót stílusban épült, értékes műemlék-temploma, amely hat méter magas várfallal van körbevéve, nagyjából az égtájaknak irányuló sarkain négy bástyával és a nyugati falon, közepén, egy ötödikkal megerősítve.

A templom építésének korát igazolja egyrészt a déli oldalán lévő freskó felirata, másrészt az 1981. évi javítás alkalmával előkerült 1419. évszámot megőrző jegyzés, amely a főbejáratnál szembeni vámpilléren került elő. A freskófelirat szabad fordítása a következő: "Ezeket a képeket festettem és, az ungvári István fia, Pál mester, az Úrnak ezernégyszázötvenkilencedik évében, s amikor festettem, egy szép lányra gondoltam." A XV. század végére a templom elnyeri mai alakját és stílusát. Az első írásos dokumentum az 1332-35. évi pápai dézsmák lajstroma, melyre két régi garassal és Tamás nevű papjával van bejegyezve. Körülbelül egy évszázaddal későbbi koráról ad hírt az 1929-es javításkor előkerült székely rovásírásos téglá, melynek legismertebb megfejtése szerint egy Miklós nevű pap pásztorolta az egyházközség lelki életét. A templom védőszentje ebben a még katolikus vallású gyülekezetben Szent László magyar király volt, akinek a kunokkal való legendás hadakozását a templom északi oldalán levő freskó-szalag örökítette meg.

A vártemplom a viharos időkben; a törökök és tatár dúlások idején a lakosság védelmi helye volt. A ma is meglévő várkerítés öt bástyájával, a várkút, lőrés, szurokontók, a templom körüli régi tömegsírok bizonyosságai a község küzdelmes századainak. 1605-ben Basta osztrák generális hadai hetekig ostromolták a templomerőd falait, míg sikerült bevenniük s megrongálni a várkerítést és templomot, melyet aztán 1606-1617-ben az egyházközség derék patrónusa, a székelyek akkori generálisa, Petki János állíttatott helyre és erősített meg. Áldozatkésztségét ma is zengi-zúgja az 1607-ben öntetett nagy harang, mely a várkerítésbe épített toronynak ma is drága kincse.

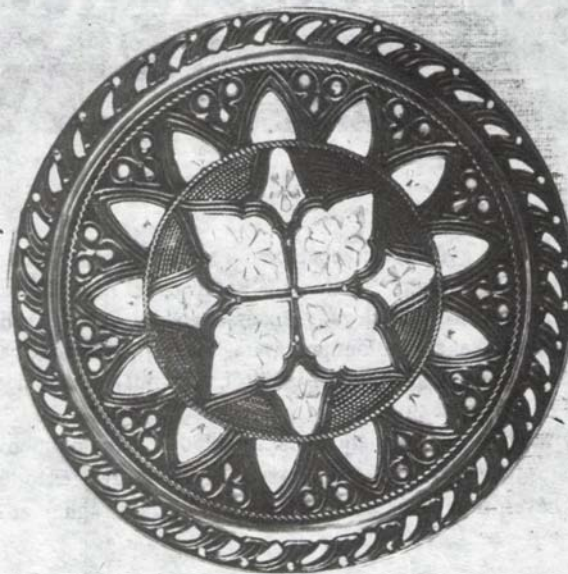
A várkerítés nemcsak zord időkben nyújtott menedéket, de ma is a lakosság javainak őrzője. Ott van falai mögött, az egymás mellett elhelyezett hambárokban, a falu lakóinak gabonája, s még jó pár évtizeddel ezelőtt a szebbnél-szebb tulipános ládák tele voltak drága népi szöttesekkel, menyasszonyi kelegyekkel és mindenféle értékes holmival. Az öt, egyenként kétemeletes bástya kamráiban a téli időszakban lefűstölt szalonnák kerülnek ma is nyári elraktározásra, amelyek a hűvös falak között egész nyáron frissen állnak.

Századokon keresztül az egymásután jövő nemzedékek szívéhez és lelkéhez nőtt e hagyományokban és történelmi vonatkozásokban gazdag vártemplom. Volt idő, amikor a székelység és Erdély sorsát kőfalai között tárgyalták meg.

A XVI. század és a XVII. század elején Erdély történetében vezető szerepet játszott az itt élő Petki család. Bocskai István fejedelem zászlója alá is Petki János vezette a székelységet.

A levéltár legrégebbi darabja 1653-ból való, Apafi Györgyné sz. Petki Borbála adománylevele (az északi bástyáról van szó, amelyet anyja, Kornis Kata építtetett. Ezt a bástyát Apafi Györgyné, Apafi Mihály fejedelem édesanyja, a fenti levél alapján a mindenkorai lelkészi családnak adományozza használatra).

Az általunk ismert adatok tanúsága szerint az egyházközségben 1606-ban az unitárius lelkész Ormányi Lukács; 1680-ban a mester Bölöni Pálfi András volt.

A XVIII. században gyakran volt zsinati gyűlések színhelye a székelyderzsi templom. Hogy csak a két legkorábbi említsük: 1654-ben papszentelő zsinatot tartottak, 1659-ben a szintén itt tartott zsinaton hozták azt a törvényt, mely szerint, "ha a pap és mester korcsmába jár és részegeskedik, a pap 6, a mester 3 frt. büntetést fizessen".

A templom belső berendezése a hívek áldozatkésztségének a hirdetője. 1759-ben készült a szószékkorona, 1837-ben a hívek adományából épült az orgona, az Úrasztalát 1867-ben adományozták. A díszes úrasztali, szószéki, karzati terítők, úrvacsorai kellékek az örömmek és boldogságnak, a bánatnak és szenvedésnek az érzéseit adják át az egymásután következő nemzedékeknek.

A vártemplom az évszázadok folyamán többször megrongálódott, s ma is állandó vigyázást, javítást, rendszeres karbantartást igényel. Csak ebben a században négy nagyszabású javítást végeztek híveink.

1929-ben, Balázs András esperes-lelkész idejében egy ilyen nagyszabású javítás történt a templomtest külsején, amikor előkerültek a déli portikus két oldalán látható kis, lőrésnyi ablakocskák, amelyek a falak magasztása előtt biztosították a fény behatolását a templom-hajóba. (1419-ben, amikor ungvári Pál mester a freskókat festette, ezeket az ablakocskákat be kellett tölteni, hogy sík teret nyerjenek.) Ekkor került elő az a székely rovásírásos téglá is, amely Miklós derzsi pap nevét őrzi, a XV. század óta.

1952-ben, amikor Török Mihály volt az egyházközség lelkésze, állami támogatással újravakoltatták és kijavították a várkerítés déli és nyugati vonalát, amint azt a nyugati bástyán elhelyezett márványtábla is hírül adja.

1968-ban, Kiss Tihmér lelkészsége alatt, amikor egyházunk fennállásának 400. évfordulóját ünnepelte, a torony régi bádogatát és a várfalon belül, a hambárok fölötti fedélzet tartóoszlopait cserélték ki.

Végül az a nagyszabású javítás, amely az 1981. évet aranybetűkkel írja be az egyházközség történetébe, minden buzgó egyháztagnak nevével, akik az akkori gondnokunk, Nagy Ferenc merész kiállása és irányítása alatt, keblitanácsunk és bizottságaink mögé áldozatukkal felsorakoztak, vállalva mind az anyagi áldozatot, mind a felszámíthatatlan értékű közmunkát, nem sajnálva az időt, sem a sok elgyűlésezett vasárnap délutánt, és mindezt, ami a legnagyobb érték, tették panasztalanul, mintha csak egy szív dolgozott

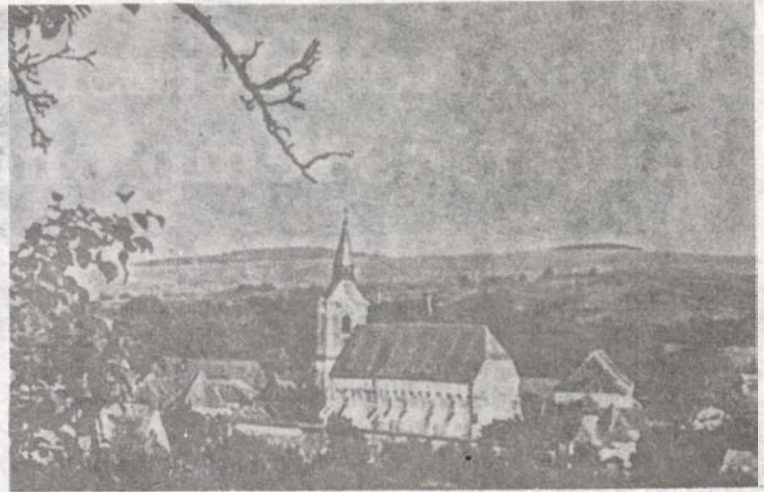
(Folytatás a 4. oldalon)

A SZÉKELYDERZSI UNITÁRIUS TEMPLOM

(Folytatás a 3. oldalról)

volna az egész gyülekezet kebelében: a templom szíve. S mint egykor a jeruzsálemi templomtól Babilóniába került izrael népe, Székelyderzsből elköltözött híveink is olyan vágyakozással gondoltak haza, és ők is elküldték adományait a templom javítására. S e nagy összefogás alatt megjavítottuk templomunkat kívülről-belülről, valamint a templomot körülvevő falakat és bástyákat egyaránt.

Így találjuk ma, így látjuk ma székelyderzsi templomunkat a maga csodálatos ívelésű boltozatával, százados hagyományok és történetek gazdag terhével, a vallásos buzgóságnak és áldozatosságnak el nem fogyó

szépségeivel, amely meghiheti a lelket, falai között fölemelő érzés tölti be a szívet, és érezzük, hogy valóban Isten házában vagyunk. Ennek a vonzerőnek hatása alatt áll a hívek buzgó serege, és vasárnaponként áhitattal borul le imádkozni az évszázados falak között.

Katona Dénes
székelyderzsi unitárius lelkész

MEGTARTANI A LÉLEK EGYSÉGÉT A SZERETET KÖZÖSSÉGÉBEN

(Folytatás az 1. oldalról)

szolgaságából, a halál félelméből az életre, az élet jelentésének a megértésére, a szolgálatra és szeretetre.

Ahol nincs szabadság, ott Isten lelke nincs jelen.

Az egyház, a neki adott és megvalósított szabadság következtében, az egyenlők közössége és azzá is kell lennie. Az egyenlőség nem az adottságok és szolgálatok különbözőségének egy színvonalra való leszállítása eredményeként jön létre, hanem - a lényeges különbségek ellenére - az alapvető egyenlő jogok birtoklásában.

Ha az egyház Jézus evangéliumát szellemében akar szolgálni, sohasem lehet egy osztály, faj vagy tisztségviselő egyháza. Ugyanis szabad elhatározás dolga, hogy az egyén a hit közösségéhez akar csatlakozni, vagy abban megmardni. Itt az egyenlőtlenek a szeretet összetartozásában lesznek eggyé. Az igazi egyenlőségnek azáltal kell megvalósulnia az egyházban, hogy aki első akar lenni, annak mindenkinek szolgálnia kell.

Az egyház a szabadság és egyenlőség folytán a testvérek közösségévé kell legyen. Ha Isten

ügyét akarja szolgálni Jézus követése által, úgy nem lehet a hatalom szervezete. Csupán egyetlen Istenünk van, az Atya, akinek akarata legfőbb törvény, amelynek célja valamennyi ember jóléte. A keresztény testvériség szabadságában a függetlenség és elkötelezés, önállóság és szolgálat egyesülnek, s ennek a titoknak a megoldása a szeretet, amelyben az önállóság szolgálattá, a függetlenség elkötelezéssé alakult át.

Az egyház ma a formák sokaságát hordozza. Nemcsak egyház van gyülekezetek sokaságával, hanem egyházak és gyülekezetek többféle csoportokkal, irányzatokkal. Egy dolog a fontos, hogy ezek a csoportok törekedjenek a közösségre az egymásközt folytatott párbeszéd által, engedjék úrrá lenni magukon Isten lelkének az irányítását s a Jézus tanítványi mivolt emelkedjék felül a sokféleségen, keresve az egység megvalósulását.

Az egyház lényege nem abban van, hogy benne is, mint más szervezetben, emberek vannak, hanem, hogy ezeket az embereket Istenhez való viszonyuk határozza meg, Jézussal életközösségben élnek s az ő értékrendszerével mérik az életet. Történelme folyamán két forma áll kölcsönhatásban, de ugyanakkor feszültségben is egymással. Az egyik a látható szervezet, az intézményes egyház, amely közösségbe fogja követőit, belső és külső követelményeket állítva fel. A másik a láthatatlan egyház, vagy a lélek egyháza, mert az ember Istenhez való viszonya annyira személyes, hogy azt nem lehet keretek közé szorítani. Mindkettő történelmi valóság és az emberi lélek természetében leli magyarázatát.

A látható egyház ismertető jegyei az állandóság, folytonosság és törénység. Az intézmény fenntartja az egyént az intézmény tekintélye,

nagysága és állandósága által. Viszont a láthatatlan egyházban valósulnak meg a lelki hagyományok régóta ápolt reményei. "Van egy egyház, amely tágasabb, mint a látható egyház, tágasabb, amilyenről zsidó vagy keresztény vagy Péter apostol valaha is álmodtak volna, tágasabb, amilyenről a mi szívünk bár ma is álmodni merne... melynek látomásai minden istenfélő és az igazságot szerető nép előtt megjelennek, vagyis mindenki előtt, aki hűséges Istenhez és szereti embertársait." "Ahol csak az emberek imádkoznak, szeretnek, bíznak, keresik és megtalálják Istent, ott van az igazi testület, amely mindenkinek szolgál... Benne folytatódik a szentséges életnek el nem muló láncolata, amely összeköti a századokat és évezredeket s ezáltal valósítja meg az egyház örök egységét."

A látható és láthatatlan egyház egymás mellett, egymással közösségben, vagy éppen egymás ellen él és fejti ki tevékenységét. A láthatatlan egyházat, amely a lelkiismereti szabadság fundamentumán áll, nem szabad egyetlen felekezettel sem azonosítanunk. Örök eszmény marad a mindenkor keresztény ember számára, aki komolyan veszi Jézus felhívását: "Keressétek először Istennek országát és az ő igazságát" (Mt 6,33).

Az egyház legfőbb hivatása Isten ügyét szolgálni, de ugyanakkor az emberre is néz, mert őt akarja jobbá és igazabbá, más szóval: Isten gyermekévé tenni. Ha hivatását komolyan veszi, úgy a külső forma felett a belső tartalom fog diadalmasodni, az intézmény felett pedig a vallásos-kölcsei életformát adó lelki- és szeretet-közösség.

Dr. Szabó Árpád

Hit és cselekedet

“... a hit..., ha cselekedetei nincsenek, halott önmagában.” (Jak 2, 17)

A történelem bizonyossága szerint az unitarizmus a hit és a szellemi élet területén - az idők folyamán - sikeresen hallatta szavát: Ember, légy bátor! Törekedj többre! Kezdeményezz, utat törj, korszakot nyiss; állandóan újítsd meg önmagadat, hogy mindig tudjál példamutató lenni a jóban, a szépben, az igazban; nap mint nap ragyogóbb öntudattal járj elől! Elsőként állj az élre, lobogtass új fényt! Istenfiúként építsd a lelki értékek világát - Istenországát -, a szeretet birodalmát. A tudomány munkásaként pedig - Istennek tetszően - az ember földi boldogulása érdekében gazdagítsd a szellem kincseit, a célra vezető ismereteket, eszmék tárházát. Haladó hagyományaink ápolásával, továbbélítésével, az identitás tudatos vállalásával tedd szebbé a márt, biztosabbá a jövőt! Így éld meg igazi emberi mivoltodat! Ez vezet az örök dicsőség útjára, és nem a “sült galamb-várás”, nem a “mannavárás”.

Íme, drága hitünknek, az unitárius vallásnak, főlemelő, tette serkentő, élre-állító szózatának *áradata!* Honnan fakad ez az áradat? Azokból az örök értékű bibliai tanításokból, a *valódi jézusi igazságokból*, amelyek olyan kiemelkedő ragyogásúvá teszik hitünk eszmeiségét. Akárcsak múltunk unitárius hitbeli és szellemi nagyjai -, úgy mi is, mindnyájan feltétlenül alaposan kell, hogy ismerjük ezeket a tanításokat, hogy üdvös eszmei igazságunk tudatában felhasználjuk a magunk épülésére, emberi hivatásunk példás megélésére, állításaink igazolására és mások meggyőzésére. Lássuk hát a legfontosabbakat, a legigényesebbeket, a leginkább tette serkentőket ezek közül a tanítások, örök igazságok közül:

1. Vessétek le tehát a régi embert... Újuljatok meg lelketekben és elmétekben (Ef 4:22-23)

2. Ti vagytok a föld sója... (Mt 5:13)

3. Ti vagytok a világ világossága! (Mt 5:14)

4. Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom. (Jn 5:17)

5. Te pedig, Isten embere, törekedj igazságra, kegyességre, hitre, szeretetre, áthatatosságra, szelídlelkűségre (1Tim 6:11)

6. Kérjétek, és adatik nektek; keressetek és találtok; zörgessetek, és megnyíttatik nektek. (Mt 7:7)

7. De mindent vizsgáljatok meg: a jót tartásatok meg, a gonosz minden fajtájától tartózkodjatok. (Thessz 5:12-22/ Pál apostol a jézusi

szellemben mondja: A lélek mindent megvizsgál, még az Isten mélységeit is (1Kor 2:10)

8. Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes. (Mt 5:48)

9. És aki közöttetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok. (Mt 20:27)

10. Én vagyok az út, igazság és az élet! (Jn 14:6)

11. Én vagyok a világ világossága, aki engem követ, nem jár sötétségben, hanem övé az élet világossága (Jn 8:12)

12. Az Isten lélek, és akik imádják őt, azoknak lélekben és igazságban kell imádniuk (Jn 4:24)

13. Boldogok, akik éheznek és szomjúhozják az igazságot: mert ők megelégtetnek. (Mt 5:6)

14. Minden parancsolatok között az első: Az Úr, a mi Istenünk egy Úr. Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes elmédből és teljes erődből. Ez az első parancsolat. A második pedig hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincs más ezeknél nagyobb parancsolat. (Márk 12:28-31) Pál apostol is hangsúlyozza: *Nekünk egyetlen Istenünk az Atya, akitől van a mindenség, mi is Őerte* (1Kor 8:6).

A fenti jézusi tanítások, jézusi igazságok és hasonló bibliai elvek, sötét évszázadok után - a mi vallásalapítónk, Dávid Ferenc *élvonalbeli* hitújítása, az *ősi forrás/feltárása folytán* valóban *aktív erővé váltak*. Isten, a mi gondviselő Atyánk akaratából az ember lelki üdvé, szellemi föllemelkedés, igazi küldetése megélése végett. Dávid Ferenc az úttörő szerepét töltötte be tudásával, bibliaismeretével, ékes szólásával, igazságot szomjúhozó lelke lángolásával. *Új eget és új földet teremtő élete örök követendő modell, amelyet mártírumságával koronázott meg, akárcsak tanítómestere, Jézus, az egyistenhit fejedelme!*

Dávid Ferenc halhatatlan érdeme az is, hogy az 1568-as tordai országgyűlés a világon elsőnek hirdette ki a lelkiismereti szabadságot, a vallásszabadságot, s ezzel a tolerancia ősi földjévé avatta Tordát.

Dávid Ferenc zásziája alatt unitárius hitünk *üdvös eszmeisége* a századok folyamán felbecsülhetetlen *pozitív ösztönző erőként* hatott, és ma is diadalmasan hat emberi létünk minőségi alakulására, a még jobb, a még szebb, a még igazabb szolgálatára. Ugyanakkor határozottan hirdette és hirdeti, hogy a tétlenség, a közömböség, a “begubózás” öngyalázat, - sőt, öngyilkosság. Nem a “sült galamb” -, nem a “mannavárás” jelenti a boldogulást, a föllemelkedést, hanem *a cselekedő akarat, a lelkesedés* - az anyagi, lelki, szellemi javak -, értéktöbblet, a plusz termelése, a hétköznapi szürkeségből az eszményire való törekvés - *valami újnak, valami emberibbnek a felmutatása!* Hadd lobbanjon hát lángra a lélek! Legyen az ember “világító fáklya”! Hit és cselekedet!

A fentiek igazolására *példamutató életek szolgálnak a múltból és a jelenből is* - egyházi és világi élenjárók, lelki-szellemi nagyjaink sokasága, mondhatnánk így: áldott “serege”! Áldott legyen az emléküket példájuk követésében.

A múlt megtette a maga kötelességét. *Bőven állított dicső példát!*

A ma és a holnap *csak akkor teljesítheti kötelességét, ha felülmúlja a múltat*. Ez csak akkor lehetséges, ha Isten fiaiként, Isten munkatársainként felsorakozunk a nagy elődök nyomában, s az általunk kitaposott úton továbbhaladunk a jónál is jobbért, a szebbnél is szebbért, az igaznál is igazabbért. *Ehhez biztos erőforrás a jézusi - azaz a Dávid Ferenc-i eszmeiség, az unitarizmus eszmeisége*. Ha ezt az eszmeiséget igazában megismerjük, és valóban céltudatosan, isteni elkötelezettséggel megéljük, akkor, az élet minden területén, a hétköznapi gondjai közepette is lelkünk, szellemünk legjavát tudjuk adni, ami lényege emberségünknek, isteni küldetésünknek s a magunk dicső hozzájárulása Istenországának építéséhez!

Egyistenhívők, *az út nyitva*, mindenki ráléphet, és mindenki csúcsra juthat! Csak föl a fejfel! Hittel, szeretettel és tettel az élre állni. Minden percünk az emberi boldogulás és föllemelkedés, a lelki üdvözülés örömteljes forrás legyen - most és mindörökké!...

Ámen.

Imreh Lajos

Reviczky Gyula

PÜNKÖSD

Piros pünkösöd öltözik sugárba,
Mosolyogva száll le a világra.
Nyomában kél édes rózsa-illat,
Fényözön hull, a szívek megnyílnak.

Hogy először tűnt fel a világnak,
Tüzes nyelvek alakjába' támadt.
Megoldotta apostolok nyelvét,
Hirdetné a győzedelmes eszmet.

Piros pünkösöd, juttasd tiszta fényed'
Ma is minden bánkodó szívűnek,
Hogy ki tévelyg kétségbe', homályba':
Világító sugaradat áldja.

Habozóknak oldjad meg a nyelvét,
Világosítsd hittel föl az elmét.
Hogy az eszme szívéből szívbe szálljon,
Diadallal az egész világon!

Piros pünkösöd, szállj le a világra,
Taníts meg új nyelvre, új imára.
Oszlasd széjjel mindenütt az éjet,
Szeretnek sugara, Szentlélek!

Torockói sziklasírok

A torockói unitárius egyházközségben a temetkezés nagyon különös formájával találkozunk.

A torockói temetkezés jellegzetessége a sziklasír, amellyel máshol Erdélyben nem találkozunk. Egyedüli ilyen hely még Szícília szigete és a Szentföld, Jézus szülőföldje. Tény az, hogy a torockóiak évszázadok óta a községtől délnyugatra lévő domboldali temetőben sziklasírokba temetkeztek.

A sziklasírok kialakításának egyik legfontosabb feltétele a talaj geológiai összetétele. A községet 100 méternél magasabb, kopár vagy erdővel borított kristályos-mészköves hegyvonulatok övezik. Nyugat-kelet irányban ezután több, 600-700 méteren felüli dombvonulat ereszkedik rá a községre: a Temető-Bükk, a Kerekeshavas, az Akasztódomb stb. A Temető-Bükk domb alkalmas a sziklasírok készítésére. Alapja a neokomi homokkő, amelyet kavics, homok, csillámos agyag, fedőréteg borít.

A homokkő nem túl erős szerkezetű, könnyen véshető, de elég erős ahhoz, hogy pinceboltozatokat alakítsanak ki belőle. Egyesek szerint az első sziklasírok készítői a betelepített bányászok voltak. Ez nem valószínű, mivel Felső-Ausztriában, ahonnan a stájer vasbányászokat telepítették, nem lehet ilyen temetkezési módról hallani. A temetőnek régi nevét a stájer bányászok (Bergarbeiterek) adták: Bergejnek, birgejnek, Birgej-tetőnek nevezték. A Berg dombot jelent, valószínű, hogy az elnevezés innen származik. Úgy a bergej, mint a birgej elnevezés kezd kimenni a divatból. A Temető-tetőt ennek

ellenére még ma is sokan nevezik Bérgi-tetőnek, a Temető-oidalt Bérgi oldalnak. A birgej elnevezés inkább feledésbe ment. Ma már ritkábban hallani "nyeljen el a birgej", ha valaki nagy beteg, akkor "téged is meggyógyít a birgej".

A temető földjének összetétele nagyon szegényes, agyagos, kavicsos, homokos, nem alkalmas földművelésre, de sírok készítésére nagyszerű. A sírok a temetőben és a temető alatti kertekben, ősi szokás szerint, Kelet felé néztek. A kertben nem azért vannak sírok, mert azokat eredetileg oda készítették, hanem azért, mert a temető alatt lakók bekerítettek egy-egy darab földet kertnek, s ezzel bekerültek a sírok is. Ebből látható, hogy a temető nagyon közel van a lakóházakhoz. A sírok a Temető-oidaltban egymás fölött helyezkednek el. A sírsorok között gyalogösvények vannak.

Egyébként a temetőkertbe sem szekérrel, sem egyéb járművel behajtani nem lehet.

A sziklasírokat, az "örök nyugóhelyet" a család magának előre biztosította, elkészítette. Ezek a sírok nemzedékről nemzedékre öröklődtek. A XIX. század végétől, de főleg a XX. század elejétől a község lakossága csökkenő tendenciát mutat, s így az új sírok készítése fölöslegessé vált. A sírok elkészítését az úgynevezett vájárók, sírkészítők vállalták jó pénzért, hiszen nehéz munka volt. Egy sír elkészítése komoly munkát és nagy szakértelmet követelt meg. Ma már mint külön foglalkozási ágat senki sem űzi.

A sziklasírnak két fő része van: a bejárati rész és a valódi sírhely. Előbb a bejárati részt készí-

tették el. Ennek folyamata a következő volt: Kijelölték a sírhelyet. Vigyázni kellett arra, hogy a közelben ne legyen más sír. A sírhely bejárata, nyilván, Kelet felé néz. Egy kb. másfél méter széles és fél méter hosszú, téglalap alakú gödröt ástak merőlegesen lefelé, amíg elérték a homokkő réteget. Ez volt a bejárati rész. Ekkor a téglalap alakú gödör északi oldalán egy ajtószzerű nyílást véstek, amely kb. másfél méter magas és egy méter széles volt. Ide két oszlopot helyeztek lábpraállítva, mint két ajtóoszlopot. Ez keményfából, később vasbetonból készült. Egyes esetekben a kivágott rés mellett csak egy 20 cm-nyi párkányt szoktak meghagyni. Ezt azért tették, hogy a bejárati részt a sírbolttól tudják elzárni.

Ezután következett a tulajdonképpeni sírbolt. A sírbolt alapja szintén téglalap, és úgy kell elképzelni, mint egy valóságos pincét. A sírbolt méretei változók. A legkisebb két koporsó elhelyezésére alkalmas, a legnagyobb négy-öt koporsót is befogad. A sírbolt fala előbb merőlegesen ível felfelé, majd boltozatba megy át, hogy így erősebb tartása legyen. A koporsókat úgy helyezik el a sírboltban, hogy kifelé, Kelet felé nézzenek. A sírbolt egyik, északi sarkában egy kisebb gödröt ásnak. Ez az ú. n. "csontgödör". Ha felgyűlnek a sírban a halottak, a régebbi csontokat ebbe helyezik el. A sírt a temetés napján a rokonok és a szomszédok szokták kiásni. Ez becsületbeli kötelesség. Ha a sírbolt ú. n. ajtaját eltávolítják, a sírboltba belépve hiába gyújtunk gyufát, az elalszik, mert nincs oxigén.

Az 1920-as évekig a halottakat "gyontáros" koporsóba helyezték. Ez a koporsó fenyőfából készült, és akárcsak a házi bútorokra, a zöld alapszínre virágokat festettek. Továbbá ráírták a koporsóra a halott nevét és születési, valamint elhalálozási idejét. A gazdag embereket érckoporsóban temették el. Ma már nem használják a festett koporsót. Ma tölgy- vagy bükkfából készített, faragott, lelakolt koporsóban temetkeznek. Ezek modernebbek, de sokkal gyorsabban elkordhadnak, mint a fenyőfából készültek, mert a fenyőgyanta a fát tartósítja.

Temetés után a bejárati rész felett alakítják ki a sírhantot. A sírhelyeket előbb pajzs-szerű fatáblákkal jelölték, majd az 1800-as évek vége felé divatba jött a sírkő állítása. E sírkövek 3-4 m-re vannak a sírbolttól, illetve a koporsóktól, mivel a bejárati rész keleti végébe állítják őket. A sírkövek előbb lapos kövek voltak. Egyeseken látható volt Torockó címere. A sírköveken rövid adatközlés volt. Gyakori volt a betűkihagyás (főleg, ha hosszabb volt a szöveg) és a rövidítés. Sajátossága, hogy a szerszám rajzával jelezte a halott egykori foglalkozását.

Az 1970-es évek végén a temetőt kibővítették, azzal az elgondolással, hogy ha valaki nem számít sziklasírba temetkezni, az készíthet magának kriptát. Így épült egy pár kriptá az új és úgyszintén a régi temetőben is.

Általános szokás az, hogy a torockói ember, aki itthon nehezen tudja a mindennapi kenyeret megkeresni, eltávozik, más helységekbe települ le családjával együtt, fenntartva torockói lakását. Amikor eljönnek a nyugalom évei, hazatér. Jó torockói mondás szerint: "meghalni, vagy koldulni", de hazajön. Ha idegenben hal meg, hazaszállítják a hozzátartozók.

Vajha eljönne az az idő, hogy mindenki szülőföldjén tudjon boldogulni s egykor örökre elpihenni!

Ferenc Gábor

Vernes
András

Torockó
Szent-
györgyi
utca

EGYHÁZI ÉLET

Külföldi hittestvéreink között

Az angol unitárius egyház évi főtanácsi gyűlését április 3-6 között tartotta Anglia egyik leghíresebb városában, Yorkban. Székhelye a yorki egyetem modern épülete, amely minden tekintetben lehetőséget biztosított a közös munkára, az elmélyülésre, a személyes kapcsolatok mélyítésére.

A főtanácsi gyűlés megnyitása előtt került sor a lelkészek közgyűlésére, amelyen a teológiai kérdések mellett szervezési, anyagi természetű kérdések is szerepeltek. Az elhangzott általános jelentés után külön munkacsoportokban foglalkoztak a valláserkölcsei nevelés, a társadalmi szolgálat, a békemunka, az ifjúsági szervezetek és a belmisszió időszaki problémáival.

Szerdán este 8 órakor, dr. Roy Smith főtitkár és Eila Forrester elnöknő üdvözlő szavai után került sor az ünnepélyes megnyitóra. Az "ünnepélyes" szót tudatosan használom, mert az ének- és zenésztársulatok, az egyházközségek képviselőinek zászolós felvonulása, York város polgármesterének és a meghívottak üdvözlő beszédei ünnepi hangulatot teremtettek, nagy lelki élményt jelentve mindenki számára. Egyházunk üdvözlőjét alulírott jutatta kifejezése. A megnyitót áhítatot Austin Fitzpatrick leeds-i lelkész végezte.

A következő nap délelőttjén hangzott el az egyház évi tevékenységéről szóló jelentés, amelyet tárgyilagos és építő jellegű megbeszélés követett.

A főtanács alkalmával a délutáni órákban különböző munkacsoportok sajátos témákkal foglalkoztak, mint például a Történelmi- és Lélektani Társaság, a Nőszövetség, a Fiatalok Szövetsége.

A főtanács kiemelkedő eseménye minden egyes esztendőben az ún. "Essex Hall" előadás, amelyet jelen alkalommal dr. Robert Traer, az Unitárius Világszövetség (IARF) főtitkára tartott: A jelen szabadsága: felhívás a szabadelvű vallásos közösségekhez címen. A szabadsághoz való alapvető emberi jog fontosságáról és szük-

ségéről értekezve, igyekezett körvonalazni, hogy mit tehetnek a szabadelvű vallásos közösségek ezen alapvető emberi jog biztosításáért. Kiemelte a nemzetközi összefogás szükségét, az egymásért való törődés gyakorlati lehetőségeit.

Andrew M. Hill edinburghi lelkész végezte a lelkészi szolgálatot a főtanácsi istentiszteleten. Beszédében az ember "földi képmását" hozta összefüggésbe "istenképességével", az 1Kor 15,49 alapján: "És amiképpen hordtuk a földnek ábrázatját, hordani fogjuk a mennyeknek ábrázatját is".

A gyűlések kezdetét minden reggel áhítat előzte meg; említésre méltó, hogy a péntek reggeli áhítat keretében úrvacsoraosztásra is sor került, az észak-ír unitáriusok kezdeményezésére.

A jelölés eredményeként a következő év elnöki tisztségére Peter Hewis, Hinckley-i lelkész, az alelnöki tisztségére Celia Kerr, az Edinburgh-i egyházközség tagja kapott megbízatást.

A főtitkári tisztséget továbbra is dr. Roy Smith tölti be. A szervezés és a főtanács zavartalan menetének mozgató lelke John Clifford lelkész, titkárhelyettes volt.

A főtanácsban élénk érdeklődés nyilvánult meg a kelet-európai tagegyházak helyzete és különösen az erdélyi unitárius egyház iránt. Ezért csütörtökön a főtanács munkálatai során alulírott ismertette egyházunk jelenlegi helyzetét, és válaszolt a feltett kérdésekre. Gondoskodás, törődés és segíteni akaró készség nyilvánult meg irántunk az angol unitáriusok részéről. A segélygyűjtésnek újabb indítást adott ez a találkozás. Anyagi segítségekkel épülő, vagy ezután építendő templomaink anyagi gondján szeretnének enyhíteni. A segélyakció irányítói dr. Roy Smith főtitkár, Austin Fitzpatrick lelkész. Terveik szerint májusban és szeptemberben fogják elhozni az összegyűjtött segélyt.

A főtanácsban egyházunk részéről alulírott és felesége, valamint Kászoni József, a manchesteri unitárius főiskolán tanuló homoródszentmártoni lelkész vettek részt. Az angol unitáriusok elhatározták, hogy nemcsak fenntartják továbbtanuló lelkészeink számára a két ösztöndíjat - Manchesterben és Oxfordban -, de lehetőséget teremtenek az ösztöndíjak anyagi alapjának emelésére és egy olyan alap megteremtését szeretnék, amely lehetőséget nyújt erdélyi unitárius lelkészek, teológusok számára, hogy látogatást tegyenek angol unitárius egyházközségekben. Ennek a számunkra igen fontos segítségnek lelkes szorgalmazói a főtitkár, Peter Godfrey londoni esperes, Jeffrey Bowes lelkész. A terv gyakorlati megvalósítását felkarolták az észak-írországi unitáriusok is, Andrew Rowley és Ian Gilpin lelkészek vezetésével. Amikor egyházunk lelki-szellemi-anyagi újjászületésének szükségességéről beszélünk, akkor e folyamatban helyet kap az angol unitáriusok támogatása is.

Hittestvéreink között voltunk! - és abban a tudatban távoztunk, hogy, Istennel-hála, kapcsolataink tovább erősödtek, éreztük azt a szeretetet, amely munkált a közös múltban, amely munkált a jelen áldozatában és a holnap iránti reményességben is.

Dr. REZI ELEK

Feltámadt egy régi népszokás

A húsvét ünnepét nagy izgalom előzte meg ebben az esztendőben. A sátoros ünnepek közül a karácsony és húsvét hangulata hozott falunkban mindig nagyobb "megmozdulást". Ebben az esztendőben azért jelentett nagyobb izgalmat, mert 43 év után a húsvéti feltámadás ünnepén feltámadt Nyárádgálfalván a "határkerülés" mint régi népszokás, amely szerves része volt régebbi a húsvéti ünnepkörnek.

T. Szabó Attila és Barabás László adatai szerint ez a népszokás a Közép-Nyárádmentén és a Kisküküllő vidékének egyes részein volt hagyomány. A határkerülés alkalmával került sor a "határhompok" megújítására, a mezei források megtisztítására és a legényavatásra. Az avatandó legények, az előző évben konfirmált fiúk, akiket "nagylegényé" avatott a húsvét szombatja.

A nyárádgálfalvi egyházközségben a Nyárádszentlászlótól való elszakadással, önállósulással vált szokássá. Ugyanis régi hagyomány volt a határkerülés Nyárádszentlászlón, így a gálfalviak se akartak "lemaradni".

Az első határkerülés alkalmával nézeteltérésre is sor került a két falu határkerülői között - hisz még frissek voltak a viták és sebek -, akik aztán véglegesen megállapodtak abban, hogy a két falu határa a Poklospatak.

1948-ig minden esztendőben - kisebb-nagyobb megszakításokkal - sor került a hagyományra vált határkerülésre. Virágvasárnapján az istentisztelet után választották meg a "vőfélyeket" azon besorozott regruták közül, akik méltók voltak erre a tisztségre. Feladatuk, megújítani a határhompokat, kitisztítani a mezei forrásokat, beszerezni a fenyőágakat a "virágózáshoz", megfogadni a táncrea és zenészeket. Húsvéti bál sosem volt, tekintettel a szervezett öntözésre. Amikor a hét folyamán minden elkészült, nagypéntek délutánján a fiatalok fenyőágról mentek Szovátára, Vármezőre vagy a vadasi erdőre. A megérkezés után egy udvaron "fölvették", felállították a "tetőket", melyeket a lányok által elkészített színes szalagokkal díszítettek fel (szombat délelőtt).

Az esti "vecsernyére" hívó harangok jelezték a gyülekezést a határkerülésre. A falu központjába gyűltek össze, ahol király, bíró, pap, ítéldomes-ter, csapómester, hajdúk választására került sor. A királyt fejük fölé emelték, ezen kiáltással: "Királyt emelünk, határt kerülünk, bort, búzát, békességet!" Ezt a megtiszteltetést a többi megválasztott vezető nevében a király megköszönte. Egyházi ének, ima, bibliaolvasás és a törvények ismertetése után, az esti sötétben, lámpásokkal a kézben, énekszóval elindultak a határkerülők. Elöl a tisztségviselők, utánuk, korosztály szerint, a férfiak, a sort a hajdúk zárták be, hosszú, mogyorófa-vesszőkkel vigyázva arra, hogy senki el ne maradjon, s minél több férfit térítsenek a határkerülők közé.

A határkerülés ideje alatt - ez volt az érvényes törvény - csak "bátyámuramnak, öcsémuramnak" lehetett egymást szólítani, aki vétett e törvény ellen, megkapta a maga "zsoldját". A

(Folytatás a 8. oldalon)

Feltámadt egy régi népszokás

(Folytatás a 7. oldalról)

felső határhomphoz érve, a pap megáldja a zöld vetést. A férfiaknak, a tisztségviselőknél kívül, mint a sáncmarta kell feküdniük, arccal a föld felé: következett a "zsoldosztás". Az itélőmester hozta az ítéletet, végrehajtása után illett megköszönni. Mindenki végzett munkája, a hétköznapi életbeni magatartása, főként erkölcsi viselkedése szerint kapta meg a maga "zsoldját". Ekkor került sor a "panasztételekre", vagy különösebb "figyelmeztetésekre", amelyek újabb "zsolosztásra" adtak alkalmat. Természetesen, nem hiányzott a humor, vicc, de sokszor még a bosszú sem. Itt került sor a "legényavatásra", amikor is a határhompnál "megbűtülték" az új legényeket, hogy soha el ne feledjék, hogy hol van a szülőfalujuk határának széle.

Fent a hegyen már készen állt a szalmával előre bevont "tüzes kerék", amelyet a vőfélyek meggyújtottak és elgurítottak a völgy felé. Hogy meddig gurult be és hol dőlt el, abból jóslatok hangzottak el arról, hogy milyen lesz a gazdasági esztendő és az időjárás. A többi határhomp és a források ellenőrzése után, ahol szintén "zsoldosztásra" került sor, a falu alsó határánál fejeződött be a menet, ahonnan az elindulási ponthoz, a falu központjába tértek vissza.

Ekkor kezdődött meg a feldíszített tetők és oldalágak széthordása. A lányos házakhoz "tetőt", más házakhoz "oldalágot" tettek. A feldíszített ágakra az éjszaka folyamán a vőfélyeknek volt kötelességük vigyázni.

Az ünnep első napja az istentisztelettel, úrvacsora-osztással telt el, s a délutáni vecsernye zárta húsvét elsőnapját.

Másodnapján reggel kezdődött az "öntözés", amikor is a vőfélyek vezetésével, a zenekarral az élen, a tisztségviselők és népes csoport indult el házról-házra. A vőfélyek ünnepi köszöntője után megöntözték a család nő tagjait, táncra perdültek, ajándékokat kaptak: pénzt, kalácsot, szalonát, tojást (rendszerint festetlen, nyers tojást), aztán a másik vőfély elbucsuztatta az öntözőket. Az el nem használt italt (pálinkát és bort) a "lúdba" töltötték bele.

Így jártak végig minden házat, ahol ott volt az általuk feltett fenyőág. Ahol a kapuról eltűnt - ha a vőfélyek nem tudták okát adni -, oda nem mentek be, mert valamiért nem fogadták az öntözőket. Ez nagyon ritkán fordult elő.

Az öntözés befejezése után közös "rátottázásra" került sor valamelyik vőfély udvarán, miután következett, valamelyik nagyobb csűrben, a tánc, amikor is mindenki a szíve választottjával táncolhatott szürkületig, majd folytatódott az öntözés; sokszor reggelig.

Ebben az esztendőben (a Doktorok Collegiuma néprajzi osztályának kérésére) felújítottuk ezt a régi hagyományt, s annak feledésbe merült jellegét is. (Az elmúlt évtizedek alatt a másodnapos öntözést és virágozást gyakorolták mint pénzszerzési forrást. Jelen esztendőben a régi tartalmával próbáltuk feltölteni ezt a szokást, s gondolom és hiszem, hogy nem eredménytelenül.

Erre az alkalomra Molnár Ambrus hajdúszoboszlói esperes és felesége, Winter Erzsébet, a Magyar Néprajzi Múzeum fotóriportere is eljött, megörökíteni, lefilmezni ezt a régi szokást.

A hagyományhoz ragaszkodva, újítottunk is: nem este, hanem délután volt a határkerülés, tekintettel a filmezésre. Mivel a határhompok az utóbbi évtizedekben eltűntek, így a két faluvégre korlátozódott az esemény.

Ezt a filmet a tavaszi néprajzi konferencián Berekfürdőn, (1991. április 22-24), amelyen Simén Domokos csíkszeredai lelkész is részt vett, s én is jelen voltam, nagy érdeklődéssel fogadták a részt vevők.

A feltámadás tavaszi ünnepén feltámadt egy régi hagyomány; reméljük és hisszük, hogy örökké élni fog.

Ifjú Török Elek

lelkész

100 éves évforduló

Május 18-19-én hívta haza először Gagy az innen elszármazott gyermekeit "falutalálkozóra". Ez az ünnep hármassal volt számunkra.

Először is, amikor megadatott az alkalom arra, hogy viszontláthassuk gyermekkori iskolatársainkat, barátainkat és ismerőseinket. Ez mindenkinek egyéni, lelki ünnep volt, mert oly jóérzés az embernek, amikor föl tudja idézni-rázni magában a gyermekkori szép és tiszta emlékeit.

Másodszor az unitárius templomunk újja-építésének 100 éves évfordulóját ünnepeltük, amely alkalmából Kibédi Pál lelkész tartott beszámolót.

Harmadszor pedig iskolánk vette fel, kapta meg MÓRA FERENC író nevét, nagyon szép ünnepélyes keretek között.

Az időjárás, sajnos, nem kedvezett nekünk, de azért teljes optimizmussal 18-án dc. 10 órai kezdettel mindenki részt vett a kultúrteremben megrendezett, igen gazdag vallásos, történelmi és kulturális ünnepélyen.

Örömteljes meglepetés volt számomra az, hogy falunkban lüktet az élet. Nagyon sok a fiatal, akik odaadással és tiszta szívvel próbálják fellendíteni az életet.

A gazdag ünnepi műsort Kibédi Pál lelkész, Kékesi László, Osváth Ernő és Bán József tanárok rendezték. Sok szavalat, ének (szólo és kórus) és székelynéptáncok szerepeltek a fiatalok műsorán.

Május 19-én, pünkösd elsőnapján az unitárius templomban istentisztelet és úrvacsoraosztás volt, ahol az innen elszármazottak nagy számban vettek részt. Kissé szomorú meglepetés volt számomra az a tény, hogy ezen az ünnepségen azon lelkészek, akik e 100 év alatt végezték tevékenységüket, és hála a jó Istennek, életben vannak, nem jöttek el. Az igaz, hogy pünkösd elsőnapján mindenhol úrvacsorai szertartás van, ami megakadályozta őket a részvételben.

M. Barabás Irma

asszisztensnő, Torda

DICSŐSZENTMÁRTON ISMÉT HALLAT MAGÁRÓL

Az RMDSZ keretében működő Sípos Domokos irodalmi kör Balázs Ferencről tartott megemlékezést, *Író, faluszervező, lelkész* címmel, születésének kilencvenedik évében. A meghívott előadók Fazakas Endre lelkész, Lukács Sándor nyugalmazott esperes és Nyitrai Mózes nyugalmazott lelkész voltak. Az irodalmi estet Szlovácsék Ida nyugdíjas magyar szakos tanárnő, a kör vezetője nyitotta meg, aki üdvözölte az előadókat és a szép számban megjelent közönséget. Ezután Fazakas Endre tarotta meg ismertető előadását. Balázs Ferenc munkásságának meghatározója - mutat rá az előadás - a falu- és népszerűség volt. A gyenge testben lobogó erős lélek vezette, hogy "bejárja a kerek világot", lásson, tapasztaljon, hogy aztán, magként elvetve magát a rög alá, egy kicsi unitárius faluban, Mészkon próbálja megvalósítani mindazt, amit hasznosnak talált. De nem elégedett meg ennyivel. Cikkeiben, majd könyveiben megmutatta azt a járható utat is, amely a falu felemelkedéséhez, jólétéhez vezet. Balázs Ferenc rövid, alig 36 évre terjedő élete során maradandó életművet hagyott hátra mind

faluszervező, mind irodalmi munkásságában, mind emberi nagyságában. Megmutatta, milyennek kell lennie a népéhez, falujához hű, igazi lelkésznek.

Lukács Sándor nyugalmazott esperes a kortárs és pályatárs szemszögéből mutatta be Balázs Ferencet. Nyitrai Mózes ny. lelkész, Mészko szülőtte arról vallott, hogyan látta a serdülő ifjú majd a papnövendék elődjét, példaképét. Rámutatott arra, hogy a falu népe az újat nehezen fogadta be, Balázs Ferenc munkája sok nehézséggel járt, de vasakarattal legyőzte a nehézségeket, mert hitt abban, hogy a jó szándéknak győznie kell.

Az ünnepi megemlékezést Puskás György, a művelődési szakosztály vezetője zárta be, megköszönve a három unitárius lelkész értékes ismertetőjét. A hallgatóság pedig ismeretekben gazdagodva, lélekben megerősödve tért haza.

SZÁSZ KLÁRA

ny. tanárnő

Az UNITÁRIUS KÖZLÖNY

Anyák napi melléklete

Hetven esztendővel ezelőtt, az első világháború után, 1921-ben ünnepelték először törvényesített formában az "anyák napját". A demokratikus gondolkodás klasszikus hazájában, az Amerikai Egyesült Államokban, egy Jarvis Anna nevű hajadon javaslata nyomán született meg a gondolata és nyert hivatalos formát, majd gyakorlatot, miután az ország szenátusa, értékelve és méltatva az édesanyák szerepét és jelentőségét, a nekik szentelt ünnepet, a róluk való megemlékezés napját május első vasárnapjára tűzte ki. Azóta szerte a világon, valamennyi keresztény országban elterjedt ez az ünnep, és ha nem is mindenütt május első vasárnapján, de megtartják az Anyák Napját. Unitárius naptárainkban nincs piros betűs ünnepként megjelölve, sem egy meghatározott naphoz kapcsolva, de egyházunk vezetősége elrendelte megünneplését minden egyházközösségünkben. Ilyen alkalmakkor a lelkészek szószéki beszédekben emlékeznek meg az édesanyákról, és méltatják renkívül fontos szerepüket, amelyet a családi közösségekben vagy egyházi és társadalmi életünkben betöltenek. Az anyáknapi istentiszteletek keretében tartott ünnepélyeken vallásórára járó gyermekeink versekkel, énekszámokkal és virágcsokrokkal köszöntik édesanyjukat.

Igazat kell adnunk annak a megállapításnak, mely szerint "minden kor kultúrájának kialakítója és védője a család, az otthon, s az otthon lelke a nő mint hitves és mint anya". Hiszen a gyermekek keresztül az édesanyától függ nem csupán az emberiség folytonossága és jövője, de ugyanakkor az emberiség erkölcsi-lelki irányítása is a paráynak vagy jelentéktelennek tűnő, de életelveket, életszemléletet vagy életeszemléletet kialakító édesanyai megnyilatkozásokon és pélaadáson át, mint amilyenek a jóság, tisztaság, megbocsátás, gondoskodás és szeretet.

Az emberiség szellemi történetének kincstárát, a Bibliát olvasva, számtalan megható vagy felemelő, drámai vagy fennkölt sorsú édesanyával találkozunk. Az ószövetségi Évától el egészen Máriáig, a Jézus édesanyjáig, s Máriától napjainkig milyen sok jóság, mennyi törődés, mennyi aggodalom vagy szomorúság, de mindenek felett mennyi szeretet és féltés az édesanyai szívekben.

Hisszük, hogy kevesen voltak és vannak ma is közöttünk, akik valamilyen formában el ne ismernék az édesanyák érdemeit, és kifejezésre ne juttatták volna valamilyen módon édesanyjuk iránti tiszteletüket és megbecsülésüket. Költők és írók verseibe foglalják vagy elbeszélték, képzőművészek szebbnél szebb alkotásokban örökítették meg az édesanyjuk, illetve az édesanyák iránti hála és szeretet érzéseit. Legmeghatóbb népdalaink is róluk vallanak.

Sajgó Fodor
Erzsébet:
CSENDÉLET

ANYÁK NAPJÁRA

Hadd tegyek vallomást magam is, egyszerű, de őszinte és mélyről jövő szavakkal, az emlékezés megnyugtató érzésével, hogy ha valamit is sikerült elérnem vagy megvalósítanom, ha szerény eredményeket is tudhatok magaménak, ha szülőföldemhez, népemhez, anyanyelvemhez, hitemhez való hűségem és ragaszkodásom lankadatlan és töretlen bennem, azt elsősorban az édesanyámtól kapott lelkeség és a még ma is számtalanszor felidézett szelíd, de örökké biztató édesanyai szeretetnek köszönhetően érhettem el.

A tiszteletükre szentelt napon gondoljunk mindannyian édesanyánkra. Gondoljunk arra, hogy ő mindig velünk volt és velünk érzett

jóban és rosszban egyaránt, mert nagyon szeretett és szeretni fog mindhalálig, még akkor is, ha nem érdemeltük meg ezt a szeretetet. Köszönjük meg jóságát, szeretét, csókoljuk meg érte arcát, két kezét, nyújtunk át egy szál virágot - boldog és hálás lesz érte.

Anyák Napján azonban nem csupán hálánkat, tiszteletünket vagy szeretetünket kell kifejezésre juttatnunk, hanem egyben bizonyosságot kell tennünk arról, hogy mit tudunk teljesíteni édesanyánk álmaiból. E napnak az feladata és hivatása, hogy indítást vagy további buzdítást is adjon az édesanyai álmok megvalósítására.

Andrási György

HÉT KRAJCÁR

Jól rendelték az istenek, hogy a szegény ember is tudjon kacagni. Nemcsak sírás-rívás hallik a putrikban, hanem szívből jövő kacagás is elég. Sőt az is igaz, hogy a szegény ember sokszor nevet, amikor inkább volna oka sírni.

Jól ismerem ezt a világot. A Soósoknak az a nemzedéke, amelyből az apám volt, megpróbálta az ínségnek legsúlyosabb állapotát is. Abban az időben napszámos volt az apám egy gépműhelyben. Ő sem dicsekszik ezzel az idővel, más sem. Pedig igaz.

Es az is igaz, hogy soha már én jövőző életemben nem kacagok annyit, mint gyermekem e pár esztendejében.

Hogy is kacagnék, amikor nincsen már piros arcú, vidám anyám, aki olyan édesdeden tudott nevetni, hogy a könny is csorgott a végén a szeméből, s köhögés fogta el, hogy majdnem megfojtotta...

Es még ő sem kacagott úgy soha, mint mikor egy délutánt azzal töltöttünk, hogy hét krajcárt kerestünk ketten. Kerestünk és találtunk is. Hármat a gépfiókban, egyet az almáriumban... a többi nehezebben került elő.

Az első három krajcárt maga meglelte az anyám. Azt hitte, többet is talál a gépfiókban, mert pénzért szokott varrogatni, s amit fizettek, mind odarakta. Nekem a gépfia kifogyhatatlan kincsébánya volt, amelybe csak bele kellett nyúlni, s mindjárt van terülj asztalkám.

El is bámultam nagyon, mikor édesanyám kutat benne, tűt, gyűszűt, ollót, szalagdarabokat, zsinórt, gombot, mindent szétkotor, s egyszerre csak azt mondja nagy bámulva:

- Elbújtak.
- Micsodák?
- A pénzecskék - szólt felkacagva anyám.

Kihúzta a fiókot.
- Gyere csak kisfiam, azért is keressük meg a gonoszokat. Huncut, huncut krajcárkák.

Leguggolt a földre, s olyanformán tette le a fiókot, mintha attól félt volna, hogy kirepülnek, úgy is borította le, egyszerre, mint mikor kalappal lepkét fog az ember.

Nem lehetett azon nem kacagni.

-Itt vannak, benne vannak - nevetgél, s nem sietett felemelni. - Ha csak egy is van, itt kell neki lenni.

Leguggoltam a földre, úgy lestem, nem búvik-e ki valahol egy fényes pénzecské. Nem mozgott ott semmi. Tulajdonképpen nem is nagyon hittük, hogy van benne valami.

Összenéztünk és neveltünk a gyerekes tréfán.

Hozzányúltam a fenekével lefordított fiókhöz.

- Pszt! - ijesztett rám anyám. - Csendes, még kiszökik. Te még nem tudod, milyen fürge állat a krajcár. Nagyon sebesen szalad az, csak úgy gurul. De még hogy gurul...

Jobbra-balra dőlünk. Sokat tapasztaltuk már, hogy igen könnyen gurul a krajcár.

Mikor felocsúdtunk, én megint kinyújtottam a kezem, hogy elbillentsem a fiókot.

-Jaj! - kiáltott rám újra az anyám, s én

megijedtem, úgy visszakaptam az ujjam, mintha a sparherthez ért volna.

- Vigyázz, te kis tékozló. Hogy sietne már kiadni az útját. Addig a miénk, míg itt van alatta. Csak hadd legyen ott még egy kis ideig. Mer látod, mosni akarok, ahhoz szappan kell, szappanra legkevesebb hét krajcár kell, kevesebbér nem adnak, nekem már van három, még kell négy, az itt van ebben a kis házikóban: itt lakik, de nem szereti, ha háborgatják; mert ha megharagszik, úgy elmegy, hogy sosem látjuk többet. Hát

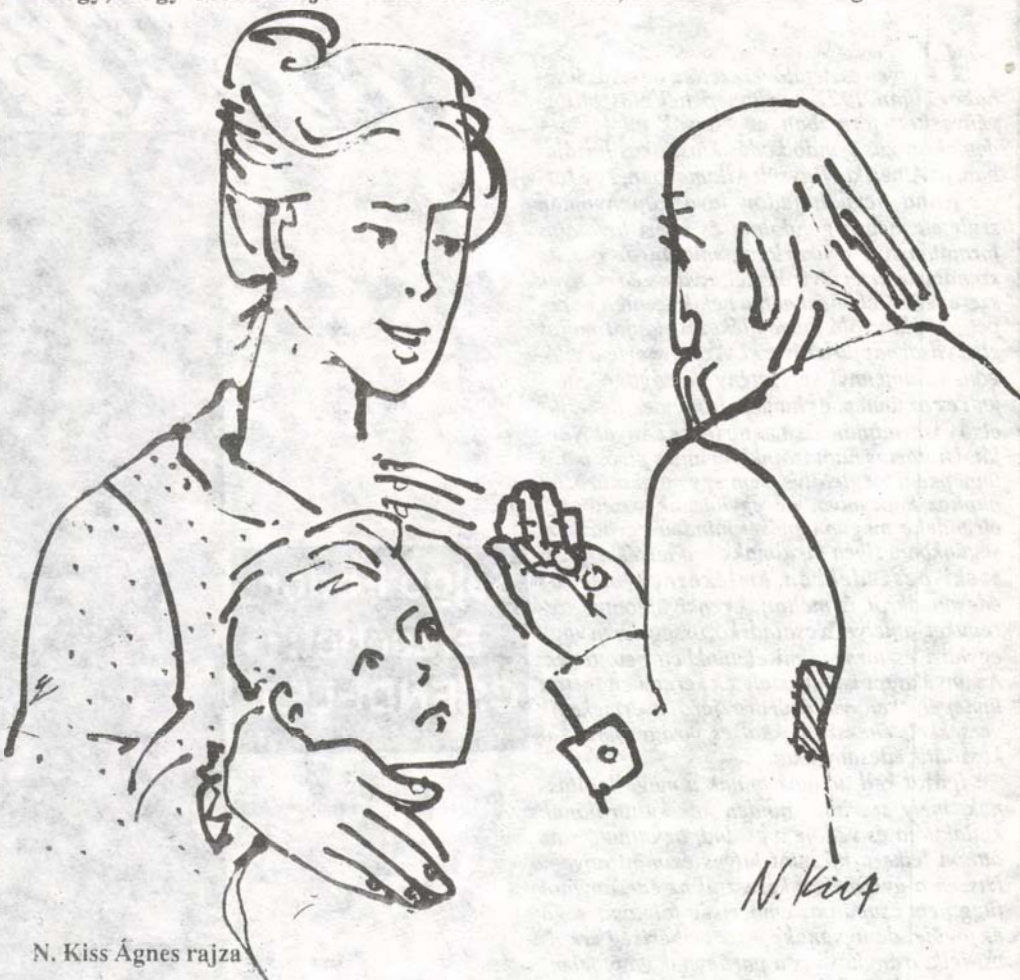
- Édesanyám, tudok én egy helyet, ahol van krajcár.

- Hol, fiam, keressük meg, míg el nem olvad, mint a hó.

- Az üres almáriumban, a fiókban vót.

- Ó, boldogtalan gyermek, be jó, hogy előbb nem mondtad, most asse lenne.

Felállottunk s mentünk az üveges almáriumhoz, aminek nem volt üvege már régen, de a fiókban ott volt a krajcár, ahol én tudtam. Három nap óta készültem kicsenni onnan, de sose mertem. Pedig cukrot vettem

N. Kiss Ágnes rajza

vigyázz, mert a pénz nagyon kényes, csínynyán kell vele bánni. Tisztességgel. Könnyen megáprehendál, mint az úri kisasszonyok... Te, nem tudsz valami csalogató verset, azzal tán ki lehetne csalni a csigabigahéjból.

Hányat kacagtunk a csacsogás közben. Tudom is én. De a csigabiga-csalogató nagyon furcsa volt:

*Pérez bácsi gyere ki,
Ég a házad ideki...*

Azzal felfordítottam a házat.

Volt alatta százféle szemét, csak pénz, az nem volt. Az anyám savanyúan, felhúzott ajakkal kotorászott, hiába.

- Milyen kár - mondta -, hogy asztalunk nincsen. Ha erre borítottuk volna ki, nagyobb lett volna a tisztesség, akkor lett volna alatta.

En összekapargáltam a sok lomot, s bele-raktam a fiókba. Az anyám azalatt gondolkozott. Úgy eltörte az esztét, hogy tett-é valahova valami pénzt, de nem tudott róla.

De nekem fúrta valami az oldalamat.

vóna rajta, ha azt is mertem vóna.

- No, van már négy krajcár. Sose búsulj már, fiacskám, megvan a nagyobbik fele. Már csak három kell. Osztán, ha ezt a négyet megkerestük egy óra alatt, azt a hármat is megleljük озsonnái. Még akkor is moshatok egy rendet estig. Gyere csak szaporán, hátha a többi fiókban is lesz egy-egy.

Hiszen, ha minden fiókban lett volna. Akkor sok lett volna. Mert az öreg almárium fiatalabb korában olyan helyen szolgált, ahol sok dognivaló lehetett. De nálunk nem sok terhe volt az árvának, nem hiába volt olyan göthös, szüette, foghíjas.

Az anyám minden új fióknak tartott egy kis prédikációt.

- Ez gazdag fiók volt. Ennek sose volt semmije. E meg mindig hitelből élt. No, te rossz, nyavalyás kóduz, hát neked nincs egy krajcárod? Ó, ennek nem is lesz, mert ez a mi szegénységünket őrzí. No, neked ne is legyen, ha most az egyszer kérek tőled, s most se adsz. Ennek van a legtöbb, ni! -

kiállt kacagva, mikor kirántotta a legelső fiókot, amelynek egy csepp feneké se volt.

A nyakamba akasztotta, auztán leültünk neveltünkben a földre.

- Megállj csak - szólt hirtelen -, mindjárt lesz nekünk pénzünk. Az apád ruhájában lelek.

A falba szegek voltak verve, azon lógtak a ruhák. S csudák csudája, ahogy a legelső zsebbe belenyúlt az anyám, rögtön a kezébe akadt egy krajcár.

A szemének alig akart hinni.

- Megvan - kiálltotta -, itt van. Mennyi is van már? Meg se győzzük olvasni. Egy, kettő - három - négy - öt... Ót! Már csak kettő kell! Mi az a két krajcár? Semmi. Ahon öt van, ott akad még kettő.

Nagy buzgósággal kutatta végig az összes zsebeket, de sajnos, hiába. Nem lett egyet sem. A legjobb tréfa sem csalt ki sehonnán még két krajcárt.

Már nagy, vörös rózsák égtek az anyám arcán az izgatottságtól s a munkától. Nem volt szabad dolgoznia, mert mindjárt beteg lett tőle. Persze, ez kivételes munka, a pénzereséstől nem lehet eltántani senkit.

Eljött az ozsonnaidő is, el is múlt. Mindjárt este lesz. Az apámnak holnapra ing kell, és nem lehet mosni. A pusztá kútvíz nem viszi ki belőle azt az olajos szennyet.

És akkor a homlokára csap az anyám:

- O, ó, én számár! Hát a magam zsebet nem néztem meg. De bizony, ha már eszembe jut, megnézem.

És megnézte. És tessék, ott is lelt egy krajcárt. A hatodikát.

Lázások lettünk. Most már csak egy kell még.

- Mutasd csak a te zsebeidet is! Hátha abban is van.

Az én zsebem! Nojsz, azokat megmutathatom. Azokban nem volt semmi.

Bealkonyodott, és mi ott voltunk a hiányos hat krajcárunkkal, mintha egy se lett volna. A boltosnál nem volt hitel, a szomszédok éppolyan szegények, mint mi, s csak nem kérünk egy krajcárt!

Nem volt más mit tenni, mint tiszta szívből kinevetni nyomorúságunkat.

És ekkor beállított egy koldus. Éneklő hangon, nagy siralmas könyörgést mondott.

Az anyám majd belebódult, úgy ránevett.

- Hagyja el, jó ember - mondta -, ma egész délután itt heverek, mert nincs egy krajcárom a félfont szappanhoz, hibádzik az árából.

A koldus, jámbor arcú öregember, rábámult.

- Egy krajcár? - kérdezte.

- Hát.

- Adok én.

- No, még az kéne, kódustól alamizsnát.

- Hadd el lányom, nekem nem hibádzik.

Nekem már csak egy hibádzik, a kapa föld. Avval minden jó lesz.

Kezembe adta a krajcárt, s nagy hálálkodással eldöcögött...

- Na, hála légyen - szólt anyám -, szaladj hát!... Ekkor egy pillanatra megállt, aztán nagyot, nagyot kacagott.

- Jókora van együtt a pénz, hiszen ma már nem moshatok. Setét van, oszt lámpaolajom sincs.

Fuldoklás jött rá a kacajtól. Keserves, öldöklő fuldoklás, és ahogy odaállottam alá, hogy támogassam, amint két tenyerébe hajtott arccal hajlongott, valami meleg ömlött a kezemre.

Vér volt, az ő drága, szent vére. Az anyámé, aki úgy tudott kacagni, ahogy a szegény emberek között is csak kevés tud.

Kányádi Sándor

Holtomig ismeretlen

Édesanyám emlékének

Mennyit egy maroknyi víz,
mennyit egy vonalnyi rajz
arcodból föl villanhat;
holtomig ismeretlen
siratok, ha siratlak.

Olykor talán a máló
faldarab nyomán sejlő
véletlen-formált arc vagy;
holtomig ismeretlen
siratok, ha siratlak.

Máskor talán egy árnyék,
fű-, fa- vagy virág-játék,
az is rád hasonlíthat;
holtomig ismeretlen
siratok, ha siratlak.

Földből és őszi égből,
talán fiam szeméből
naponta, minden percben;
siratlak holtomiglan,
holtomig ismeretlen.

Áprily Lajos

Féltél, anyám?

Sírod körül harc volt, hadnép rohant,
vad-ütközetben reszketett a hant.
Féltél, anyám? és gondoltál-e rám?
Te nem féltél, csak féltettél, anyám.

Erdélyi József

Anyai szó

Vertük a fecskéfészkeket,
az istállóeresz alatt,
kínóztuk és csaptuk a földhöz
a kopasz fecskefiakat.
Nem hatottak meg a kifosztott
madarak sikongásai, -
játszottunk... Van-e külön játék,
mint életekkel játszani?...

Egy kislecskét én hazavittem,
hogy anyámnak megmutatom. -
A szívemet cseréltem el
azon a végzetes napon,
az én ártatlanul kegyetlen,
öldöklő gyermekszívemet...

Anyám is jobban tette volna,
ha nem szült volna engemet!

Nem bántott, csak azt mondta, hogy
a fecske Isten madara,
s aki bántja, azt megveri
az Isten tüzes ostora.
Azt kérdezte: hogy esne nekem,
ha megfogna egy óriás,
s kitépné a két kezemet,
mikor nem is volnék hibás?...

Tanyasi játszótársaimnak
elmondtam: mit mondott anyám,
de félrelöktek. Nem fogott
rajtuk a jámbor tudomány.
Magam is maradtam, kis tudós,
egy játékkal kevesebb,
két kezem tisztább, mint a másé,
de a két szemem könnyesebb...

Miért is tanított jóra, szépre?
Miért nem mondta, hogy öld, csak öld,
ne sajnáld a kicsit, a gyengét,
mert az erőseké a Föld,
kiknek szívében nincs bűnbánat,
se irgalom, se kegyelem!...
Fegyverrel bírják a világot,
és énnekem nincs fegyverem.

Nincs fegyverem más, csak a szó,
és nem hallgat rám a világ,
nem hallja meg, hogy sikoltoznak
fiaik után az anyák.
Nem hallja, hogy siratja rablott
szerelmes a szerelmesét, -
egy nevetlen, óriás,
vad gyermek az emberiség.

Ki fékezi meg ezt a játszó,
gyilkos óriásgyereket?
Ki fogja égi tudományra
a durva népvézereket? -
Anyai szó! Angyali szózat,
isteni fegyver, tüzesen
szállj szívről szívre, szájról szájra,
ne is némulj el sohasem!...

Tóth István

Egyre tisztábban

Búcsúzkodom. A nyárutói fényben
kereslek, Anyám, a kertek alatt.
Kipirult arccal jössz eléem serényen,
épp abbahagyva kerti dolgodat.

A szökés szélben mintha ezt suttognád:
"Várom, fiam, hogy megint hazajössz"...
S így szólok: "Ősszel jövök újra hozzád..."
S már kihűlt arcod idézi az ősz.

Egyre tisztábban ragyog fel a példád:
egyszerű s nagy vagy, mint az évszakok.
Léted s halálod folyton bennem él hát,
és gazdagodva így váltogatod.

Most értelek csak. Nemrég gyermek voltam.
Ifjúként hányszor megcsókoltalak!
Most új értelem nő mindegyik csókban,
mint nyárutói virágban a mag.

Ágh István

Virágosat álmodtam

Édesanyám,
virágosat álmodtam,
napraforgó
virág voltam álomban,
édesanyám,
te meg fényes nap voltál,
napkeltétől
napnyugtáig ragyogtál.

Falu Tamás

Anyád

Aki jó volt hozzád, az volt az anyád,
Minden pillanatban gondolt ő reád.
Ha sorsod megvadult, s látta, hogy elüt,
Félre tolt az útból, s elé ő feküdt.

Aki jó volt hozzád, az volt az anyád,
Ha fáztál, a lelkét terítette rád.
Átvette terhedet, hogy azt ne te vidd,
Simogatta sebed, sírta könnyeid.

Hogyha megbántottad - mért bántottad őt?
Nem sírt ő sohasem a szemed előtt.
Nem hangzott ajkáról soha-soha vád,
Akihez rossz voltál, az volt az anyád.

Életmentők,

Megdöbbenve figyelek fel arra: annyi emberről írtam, annyi
emberi helytállásról tudósítottam az elmúlt negyedszázad alatt,
és köztük édesanyám arca éppen csak megvillan. Valami szemér-
messég mindig visszafogta a tollam. Pedig világra eszmélésem
első idejében nem férfiak fogták az ekeszarvát, nem férfiak su-
hottatták a réten a kaszát, hanem édesanyám és a férfierőt
nélkülözö (háborús idők szólították el a férfiakat, asszonytársai.
Most is belém hasít az első felismerések fájdalma:

Mint legyes időben
az igába fogott barom,
megrázkódik időnként a rét;
miként a pók, úgy vonszolja
áldozatát egy-egy kasza.

Anyám karján ülök,
ki félkezével az ekét tartja,

és ahelyett, hogy hálás lennék neki, amiért nem tett le a
barázda végére, a szántószekér árnyékába, ahol egyebet sem
tudnék tenni, csak gügyögni a tovacicckanó tücsköknek, a mesélő
pillangóknak meg a fecsegő madárfiaknak, ahelyett, hogy szépen
ülnék; mintha hangyabolyban lennék, mintha darazsak marnák
a testem: eszeveszetten rugdalózom anyám ölében, és szaladnék
egészen a patakig, pedig tudom, hogy nem vinne messzire a
lábam, de azért szaladnék, szaladnék, hogy lerázzam magamról
a hangyákat és lesodorjam a darazsakat; vagy még inkább repül-
nék a repülni tanuló madárfiakkal olyan messzire, ahol az eső
születik... De anyám nem tesz le, nem mer letenni, hiába minden
veselkedés, hisz még az állatot sem hagyják isten számában, és
ahogy bír, emel mind magasabbra...

Anyám karján ülök,
ki két kezében
a világot tartj

A csodát tehát ő művelte. Még korábban már azzal, hogy
valósággal kikövetelt az élettől engem. (Szüleim házassága után
hét évre születtem.) Mert sehogy sem tudott belenyugodni abba,
hogy a természet miért akart kivételt tenni velem, amikor az élet
továbbvitele - minden anya számára e földön - szent kötelesség.

A csodát ők művelték, a falumbeli asszonyok, amiként min-
den faluban akkoriban.

Furcsa és igazságtalan, hogy róluk azóta is hallgat a történe-
lem. Pedig születhetett volna-é nélkülük történelem?! Hadak
jöttek-mentek, odalett a férfiak java, falvak álltak ágyútűz alatt,

életadók

felrobbant aknák pergették ki a krumplifészkeket, golyók szabdal-
ták az ártatlan kukoricaleveleket s roncsolták szét a csöveket - és
akkor ezek az asszonyok mentették meg az életet. Kettős értelem-
ben is: mentették a termést - és a világpusztulás közepette óvták,
védték magzatukat.

Első verspróbálkozásomat édesanyámnak írtam. Sietve-kap-
kodva bíztam a postára, hogy eljusson hozzá anyák napjára. Attól
kezdve írtam annyi verset, hogy megtudjam: nem költőnek szü-
lettem. De édesanyám azóta is izgalommal várja a postást: hátha
megismétlődik a csoda. Mert ő annak tekintette, amit én csupán
adósságtörlesztésnek szántam. Ezúttal nem bízok a postára sem-
mit. Nagyobb meglepetés lesz, ha hazamegyek. Legfennebb ma-
gammal viszem újabb könyvem első példányát.

*

Ritkán szoktam előre jelezni hazaérkezéseimet. A levél ugyan-
is csak jó öt-hat nap múltán jut édesanyám kezébe. Ennyi idő alatt
pedig annyi minden történhet manapság a magamfajta emberrel.
Rendszerint például az, hogy a jelzett időben az ország (és tavaly
óta: a világ) egészen más csücskében leledzem. A távirat rossz
ómen, kímélnünk kell egymás idegeit vele; a telefonüzenetet pedig
(a szomszéd faluból) vagy átadják, vagy nem. Ezért aztán édesa-
nyám ösztönös megérzéseire bízom magam, amíg lehet. Mert
olyan még nem fordult elő, hogy ő ne tudná - minden külön
értesítés nélkül is - holtbiztosan: mikor érkezem. Olyannyira nem
szokott csalódnai megérzéseiben, hogy amíg nem városról szállí-
tották falunkba a kenyert, érkezésem előestéjén minden alkalom-
mal diadalmas arccal jelentette édesapámnak: márpedig holnap
sütni fognak. S nyomban hozzá is látott a szitaláshoz. Amiből
tudhatta Ararát-látott apám, hogy másnap együtt üljük körül a
békesség asztalát.

Megrögzött későn kelő létemre hazautazásaimat régóta úgy
intézem, hogy lehetőleg hajnalban érkezzem. Hogy ismételten
megbizonyosodjam a "hiszem, mert képtelenség" mágikus erejé-
ről? Mindig lobogott a tűz a kemencében, szép magasra nőtt a
tészta a tekenőben. Mellesleg, a csodaszámba menő - és tavaly óta
újból saját természetű búzából őrlött liszt segítségével ismétlődő
- hajnali rituálé nem is nekem szól, hanem az unokáknak: ha még
hirtelenebbül megyek el, mint ahogy érkezem, legalább házi ke-
nyeret vihessek magammal a gyerekeimnek.

Cseke Péter

Weöres Sándor

Buba éneke

Ó, ha cinke volnék,
útra kelnék,
hömpölygő sugárban
énekelnék -
Minden este
morzsára, búzára
visszaszálnék
anyám ablakára.

Ó, ha szellő volnék,
mindig fújnék,
minden bő kabátba
belebújnék -

Nyári éjen,
fehér holdsütésben,
elcsitulnék,
jó anyám ölében.

Ó, ha csillag volnék
kerek égen,
csorogna a földre
sárga fényem -

Jaj, de onnan
vissza sose járnék,
anyám nélkül
mindig sirdogálnék.

Kiss Jenő

Anyád szemében

Anyád szemében
ott a nap:
sugarai rád hullanak,
hogy nőj te szépen.

Anyád szemében
ott a hold:
beteg, ha voltál, rád hajolt
a lázas éjben.

Anyád szemében
ott a víz:
a könny, ha utad félre visz,
jaj! baj ne érjen...

Anyád szemében
ott a tűz:
ha csüggednél, szívedbe tűz,
lobogjon, égjen!

Farkas Árpád

Anyák némasága

Csak a gyermekek tudják mohó irtózáttal a késeket nézni.
Mint a hegedű, az anyák melléhez szorítva énekel a kenyér,
a villanó penge simulása benne hópuha muzsika.
Morzsák havazásába tartják arcukat a gyermekek,
csak ők, ők tudják az anyák mellére szaladó késeket
mohó iszonyattal nézni.

Távolodnak tőlünk az anyák, kiürülnek álamainktól,
mint az edények.
Mellük, akár az otthoni csiprok, kanalak, csészék,
ajkunk kihűlt formáit őrzi.

Szél ver minket, férfivá, késsé élesít a fenőkő-idő.

Csak az anyák tudják mohó, lármátlan iszonyattal
a fiakat nézni,
ha kenyérszegő késként csobogó mellükre szaladnak.

Molnos Lajos

Gyermekkori faliszőnyeg

... margaréták kitért tenyerén anyám
fekete ruhában didereg szegény
elfakult a fény is megfáradt szemén
forogj forogj margaréta
mert jönnek a vaskatonák
zengjél-búgjál harangvirág
jönnek már a vaskatonák
... kicsi fejű kalászoszok alamizsnát esdekelnek
ízetlen a madárlátta kenyér
zabcipó rozslepény árpapuliszka
beléhalt a nagy éhségbe cigány juliska
- pörögj sikongj margaréta
- megjöttek a vaskatonák
- sírjál-zúgjál harangvirág
- megölnek a vaskatonák

indulnak gyékényes szekerek végtelen utakra
megy édesanyám
lovak megdögölnek edények eltömek szekerek
széthullnak utak elromolnak férfiak kidőlnek
megy édesanyám
kidőlnek férfiak elromolnak utak széthullnak
szekerek eltömek edények megdögölnek lovak
megy édesanyám
s kihull belőlem a gyermekkor észrevétlen
mint elszáradt kifakult virág...
pörögj sikongj margaréta
sírjál zúgjál harangvirág!

Vitó Zoltán

Ballada

Ősz anya fekszik a kórterem ágyán:
elzárult az agyában egy ér;
rab-tehetetlensége magányán
aggodalommal, félve remél
(bénán fekve, a lét, mit is ér?)

Nem maga sorsát félti: való, szép
otthonában jár gondolata,
otthonában, hol ott egy tolószék
és a tolószéken a fia, -
érte van oka aggódnia:

"Mozdulatában most ki segít?
és ki ad enni, inni neki?;
tisztá ruhával fel ki deríti?;
este az ágyat meg ki veti?" -
folyton e gyötrő sort rebegi.

És ahogy aztán szinte megérzi,
ereje már nem sokra elég,
egyre a Végzetet esdve igézi:
"hozzá nem közeledhet a vég,
mert a fiát kell látnia még!"

S mintha sugárzana óhaja íve
- árama már-már vesztve esztét -;
nyílik a kórterem ajtaja s íme
jő a fiú, - vele gördül a szék,
hajtván az ágyhoz gyors kerekét.

Ép kezével a fiát úgy vonzza,
mint a derű vágyát a ború,

arcát csókjaival halmozza,
anyja kezéért nyúl a fiú; -
nem volt még öröm ily szomorú...

Ámde a kór hatványul a bajban
- vajon, minek kell jönnie még? -:
egy terület meglágyul az agyban;
többé nincs számára beszéd (!)
Ó, hova sújtasz, irgalmas Ég?!

Szó a szavára nem felel, de
nyílik az ajtó, gördül a szék:
jő a fiú az anyához rendre,
nézi szemét és fogja kezét:
azzal jelzi a feleletét.

Aztán hosszú, mély álomba
süllyed, uralmát ez veszi át;
fekszik az anya az álomkútban,
mintha kialhatná a baját
(vagy már a sírnak adja magát?)

S nem szűnik meg a küzdelem érte,
mindent megtesz az orvosi kar:
"Mentessék legalább meg az élte!" -
bárki igaz lelkére, ha vall,
ennél többet aligha akar.

Két testvérhúga van a fiúnak,
mintha két lélek egy lehelet.
Egymással versengve vonulnak,
főzve az erős húslevek:
"Ezzel Anyát táplálni lehet!"

Másfél hónapon át naponta
- bármi teendő vissza, ha ránt -
friss húslét adagolhat a szonda;
állnak az ágyak két oldalán,-

két rejtve könnyező pálma gyanánt.

S gördül a szék és jő a fiú, bár
ébrednének itt semmi jele:
váltani szót, szíve bármilyen sóvár,
nem tud az anyja beszélni vele:
sem szeme, sem keze nem felele.

Szemben a látszattal hiszi, tudja,
titkot rejt az alvó jelenet:
"Nincs tudatánál" - ezt aki mondja,
még ilyet át soha nem élhetett,
élményként nem mondhat ilyet!:

Nem számít a tények tudománya
- itt ez az állapot úgyis talány! -;
őt most szólani fűti a vágya;
sejti, hogy hallja vagy érzi talán:
"Hallod-e, itt vagyok, Édesanyám!"

S lelke szavával az alvó fölébe
hajlik, a hangján otthoni fény,
friss szavakat lop az anyja fülébe,
hogy ki üzent s mi az új esemény,-
s gyógyulására is nagy a remény...

S egyszerre szűnik alvó szuszogása,
s váratlanul teste lázban tüzel;
mintha akarná, hogy fia lássa:
az ő szavára még így is felel,-
önmagát önmaga égetve el...

Nem csoda hát, mikor eljön a napja
s bús temetésre hív el a hír,
megrendülve a gyászmenet nagyja,
Föld üregét körülállva, ha sír: -
már fia szíve a hant, meg a sír.

A királyfi három bánata

(Öcsémnek.)

Amikor születtem, nem jeleztek nagyot
messiás-mutató különös csillagok,
csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok.

A többiek láttak egy síró porontyot,
de anyám úgy rakta rám a pólyarongyot,
mintha babusgatná a szép napkorongot.

Maga adta nékem édessége tejjét,
úgy ajándékozta anyasága tejét,
hogy egyszer a földnek bennem kedve teljék.

Isten tudja, honnan, palástot kerített,
aranyos palástot vállamra terített,
fejem fölé égszín mosolygást derített.

Ma is úgy foltozza ingemet, ruhámat,
Ma is úgy szolgál ki, főzi vacsorámat,
mint királyi ember királyi urának.

Amerre én jártam, kövek énekeltek,
mert az édes anyám izent a köveknek,
szíve ment előttem előre követnek.

Amíg ő van, vígan élném a világom,
nem hiányzik nekem semmi a világban,
három bánat teszi boldogtalanságom.

Az egyik bánatom: mért nem tudja látni
egymást a sok ember, a sok-sok királyfi,
úgy, ahogy az anyjuk tudja őket látni?

A másik bánatom: hogyha ő majd holtan
fekszik a föld alatt virággá foszoltan,
senki se tudja majd, hogy királyfi voltam.

Hogyha minden csillag csupa gyémánt volna,
minden tavaszi rügy legtisztább gyöngy volna:
kamatnak is kevés, nagyon kevés volna.

Hogyha minden folyó lelkemen átfolyna
s ezer hála-malom csak zsolttárt mormolna,
az én köszönetem így is kevés volna.

Hogyha a föld minden színmézét átadom,
az ő édességét meg nem hálálhatom,
cz az én bánatom, harmadik bánatom.

Szabó Lőrinc

Az anyák

Csak egy voltak kivétel, az Anyák
Szentek és ápolónők: a csodát,
a jelentést láttam bennük. A nagy
odaadást, az aggodalmakat,
a virrasztást, a könnyet, s mind, amit
a nő szenved, ha otthon dolgozik,
a gondviselést. Hogy testileg mi a
férj, feleség s a család viszonya,
nem sejtettem-kutattam. Valami,

éreztem, előre elrendeli,
ki hol álljon, mi legyen, öröme,
bánata mennyi, milyen gyermeke,
és ezen változtatni nem lehet.
A férfi maga küzdi ki szerepét,
a nők az eleve-elrendelés:
ők a béke, a jóság, puhaság
a földön, a föltétlen szeretet...
Anyám, nyújtsd felém öreg kezedet?

Anyák

Nagy mezőkön égre markolnak a fák.

Rozzant kerítések fölött
áthajolnak az édesanyák;
a fény kiröppen szemükből,
mint egy drága-zöld madár,
csillogó, könnyes tollakkal,
s tétován messze száll.
Néznek, csak néznek az édesanyák,
s szívükre halk koppanással
hullnak a kövek,
ahogy állnak az üres időben,
mint földbevert cövek.

Szél zúg. Súlyosan, mint a bánat.
Lehatják fejük a fák,
s egy kicsit előredőlve
elindulnak a kopár mezőn tovább,
egy lépéssel tovább,
egy lépéssel az éghez közelebb.
Mint béna kar, lógnak az ágak,
s befele hullnak a levelek.

... az ajtó halkán nyílik,
kilép édesanyád,
meztláb, zajtalan:
vigyáz,
nehogy felébredj,
tovább aludj,
hogy meg ne tudd,
mikor ment el,
és fél, remeg
az utolsó percben is,
mikor már halk alakját
körüldölték a szomjas csillagok,
nehogy nagyon találjon fájni,
hogy elment, itthagytott.

Üres mezőkön égre markol a csend:
nagy kék fák úsznak odafent,
s fényes szép águk messze-messze leng...

Molnos Lajos

Pillanatfelvétel:

Édesanyám

üldögél
a magány
pitvarában

könnyű
semmiket
fonogat

kegyetlenek
az őszi
délutánok

gyötrelem-
hosszúak már
az őszi
éjszakák

legalább
a postás
jönne
gyakrabban

üldögél
a bánat
pitvarában.

Petőfi Sándor

Fekete kenyér

Miért aggódol, lelkem jó anyám,
Hogy kenyeretek barna, e miatt?
Hisz meglehet, ha nincs idehaza,
Tán fehérebb kenyérrel él fiad.

De semmi az! Csak add elém, anyám,
Bármilyen barna is az a kenyér,
Itthon sokkal jobb ízű énnékem
A fekete, mint máshol a fehér!

József Attila

Mama

Már egy hete csak a mamára
gondolok mindig, meg-megállva.
Nyikorgó kosárral az ölében,
ment a padlásra, ment serényen.

Én még őszinte ember voltam,
ordítottam, toporzékoltam.
Hagyja a dagadt ruhát másra.
Engem vigyen föl a padlásra.

Csak ment és teregetett némán,
nem szidott, nem is nézett énrám,
s a ruhák fényesen, suhogva,
keringtek, szálltak a magosba.

Nem nyafognék, de most már késő,
most látom, milyen óriási ő -
szürke haja lebben az égen,
kékítőt old az ég vizében.

Hogyan imádkozzunk és hogyan dolgozzunk együtt az emberek közötti szeretet gyarapításáért?

Megadott témánk központi, hangsúlyos fogalma, melyre figyelniünk kell, a *szeretet*. Mi a szeretet? A magyar értelmezőszótár szerint "a szeretet valaki vagy valami iránti ragaszkodásban, önzetlen jóakarásban megnyilatkozó *érzelem*." Unitárius káték szerint pedig: "az a lelki tehetség, mely képessé tesz arra, hogy Istenben bízó gyermekek legyünk és embertársainkkal békességben éljünk. A szeretet lelki tehetségeink koronája".

A fentiekből kiindulva kérdezzük: Kiktől kaptuk, kitől kapjuk mi, emberek ezt a tehetséget? A válasz egyszerű és természetes: Istentől. Személyválogató-e Isten, amikor ezt a tehetséget adja nekünk? "Nincsen Isten előtt személyválogatás", írja Pál apostol a Rómabeli gyülekezetnek (2:11), amit mi is tiszta meggyőződéssel hiszünk és vallunk! Ez azt jelenti, hogy nemcsak nekem, de nem is csak neked, hanem minden gyermekének adja, és egyformán adja. Mennyit ad belőle? Egy-egy szikrát az Ő csodálatos szeretetlénységéből, mégpedig azzal a megbizással, hogy gyarapítsuk azt szüntelen, mígnem felnövünk arra a szintre, ahol már természetes lesz nekünk betölteni az apostoli kérést: "Minden ti dolgotok szeretetben menjen végbe", és "Ne nézze ki-ki a maga hasznát, hanem mindenki a másokét is." (Filippi 2:10)

Az emberi világ egyénekből, családokból, népekből és különböző keresztény vagy nem-keresztény egyházakból formálódott egyetemessé. Vajon, mindezek eleget tettek-e ennek az isteni megbiztatásnak, s teljesítették-e ezt az apostoli kérést a történelem folyamán? Valljuk be őszintén: bizony nem teljesítették. Ennek oka egyszerűen az, hogy sem az imádságunk, sem a munkánk nem tárulkozott Isten és az Ő egyetemes világa felé, egységesen tágabb horizontúvá nem tudott lenni soha! Önző módon az egyéni érdek szolgálatában állt, s megrekedt annak szűk körében. Így volt ez tegnap, így van ez, sajnos, még ma is, s égeti lelkünket és tudatunkat egyaránt a kérdés: *Vajon, miként lesz holnap?* Igazán akarjuk-e, hogy másként, jobban legyen? Ha igen, akkor nem Babel, de az első Pütkösd története az eligazító ma is nekünk.

A Babel tornyának építését egykoron az emberi hiúság, nagyravagyás és önhiúság indította el s nem az Istenhez emelkedés alázatos szándéka. Ezért zavarodott össze az építők nyelve, ezért nem lett a szavukból imádság, közös verejtékükből pedig az együvértartozás bizonyítéka. De ugyancsak bibliai történet igazolja, hogy a szeretetben és a közös célban való egymásratalálás csodás eredményhez vezette azt a 3000, más és más nyelvet beszélő embert, akikből apostoli hívásra megalakult a keresztény egyház első gyülekezete, akikben diadalt aratott a lélek!

Minket, a mában élőket - sokkal inkább, mint valaha - döntésre készítet az élet, a történelem. Babel vagy Pütkösd? Mert sohasem éreztük égetőbb szükségét annak, hogy a különböző népek a szeretet nyelvén szóljanak egymáshoz és értsék meg egymást, s egymás hite, sorsa, fájdalma, jogigénye, szabadságvágya iránt se legyenek közömbösek. A szeretet csak úgy gyarapszik közöttünk, ha az eddigi átkos gyakorlatot végérvényesen kiiktatjuk magatartásunkból, s úgy tevékenykedünk együtt, hogy Isten gyermekeihez méltóvá legyünk mindannyian, hogy annak a tervnek megvalósításából, melyet Isten készített a rend, az egyensúly és összhang érdekében, a maga részét becsülettel vállalja mindenki. Ehhez azonban új lelki erők és értékek forrásának felfakasztását kell elkezdenünk, mit elfojtottak bennünk az átkos évtizedek, s miért tagadnók, segítettünk magunk is kiteljesedni ezt a folyamatot, mert nem tudtunk vagy nem is akartunk megérintő, jóindulatú egységben, őszintén imádkozni és dolgozni a jézusi tanítások szellemében, áldott eszmények öntudatos és értelmes szerszolgálatában...

Ady Endrét idézve mondom, hogy "a világ halad s most kerül dülőre", s ugyancsak vele kérdezem: "érdemesek vagyunk életre, jövőre?"

Akarom hinni a reám bízott unitárius lelki közösség tagjaival, hogy mi ma nemcsak testileg, de lelkileg is együtt vagyunk itt, s ha ezt a lelki egységet a mindennapi életben is készek és képesek leszünk megőrizni féltő szeretettel a békességnek kötelékében, egy igazabb holnapra s benne Isten áldására is érdemesekké tesszük magunkat.

Mert ki tagadhatja, hogy azzal követnők el a legnagyobb hibát, ha csak

a látszat érdekében fognánk ma kezét, ölelnők át egymást hangzatosan szép szavak kísértetében, nagyok a kicsiket, erősek a gyengéket, tehetősek a tehetetleneket, a más nyelvet beszélők, más hitet vallók: ember az embert. Jézus nyomán az örök lényegre kell végre összpontosítanunk, ez pedig az emberi szívből és lélekből árad a világra, az Isten- és emberszeretet ma is érvényes és örökké időszerű parancsának betartása által.

Mi, unitárius keresztények a türelem, a megértés jegyében törekedtünk egyszerűen, de őszintén imádkozni az élet Istenéhez, s dolgozni azért, hogy az embertestvériség, a felebaráti egyetértő szeretet megvalósuljon ezen a földön. Ma is valljuk: Nem Babel, de Pütkösd, nem a gyűlölet, de a szeretet, nem ami elválaszt, de ami összeköt viszi diadalra közös, jóratörekvő szándékainkat.

E vallomással szívünkben és ajkunkon, kérjük Istent: tegye eredményessé és áldásossá mai együttlétünket s szentelje meg közös emberi jövőnket.

Török Áron
lelkész

Elhangzott 1991. április 22-én a sepsiszentgyörgyi Művelődési Házban - katolikus, protestáns, ortodox lelkészek és hívek jelenlétében.

Tordai Matyó

Vigasztalás

Vihar után a sirályok
visszatérnek...
Felszáradt könnyek medrei
új utat ígérnek.
S bár hajnal az alkonnyal vitáz,
éjünkre mégis
az Úr vigyáz.

Megjegyzés

A vallás egy tiszta, hűs
patak,
hol lelkünk üdvre
lel...
De Istent nem elég csak hirdetni,
hanem hinni, hinni
kell!

A közösség örömet munkál

Az Unitárius Közlöny 1990. 1. (61) évfolyam 5-6-os november-decemberi számának felhívására, kötelességemnek érzem a nyáradgálfalvi Nőszövetség életéről tájékoztatást adni. Kevés egyházközség Nőszövetségének életébe nyerhetünk betekintést egyházi folyóirataikon kívül (értve a különböző felekezeti folyóiratokat is), kevés szó esik egyházi életünk feladatairól, gondjairól, eredményeiről. Bizonyára ki-ki a maga helyén felelősséggel, az adott körülményeknek megfelelően végzi a rábízottakat.

Évtizedeken át, a mindennapi megélhetésért folytatott küzdelemben éltük életünket, hol félszeg reménykedésben, hol végleges reménytelenségben. 1989 decembere felcsilantotta reményeinket, de nehezen haladunk a cél felé, mert a törvényesség és a jogtisztelet "forradalmi" semmibevétele nem juthatott el a demokratikus intézményrendszer megteremtéséig. Minden kor rányomja bélyegét a benne élőkre, és bár a mai korszellem éppen nem tart a bibliai igazságok felé, még az úgynevezett "keresztény világ" sem, mi mégis meg kell találjuk azt a járható utat, amely híveink és önmagunk épülését szolgálja. Nagyon megfogyatkozott lélekben és számbelileg is a hívő ember a kommunista diktatúra évtizedeiben. Az egyházi élet területén, ha kevés is volt a lélek, a nyelv és a szellem ápolásával mint pedagógusok próbáltuk egybe tartani a megmaradtakat. Évenken át színdarabokat tanítottunk (itt szeretném megjegyezni, hogy a férjem mint lelkes hűséges segítő társam volt a legnehezebb utolsó tíz esztendőben), bejártuk a nyáradmenti falvakat, sírtunk-örültünk és szerettük egymást.

Betekintés a nyáradgálfalvi Dávid Ferenc Unitárius Nőszövetség életébe

Isten gondviselése biztató jövőt enged remélni. Példa előttünk Jézus élete és cselekedetei. Biztatás számunkra, mert Jézus előtt sem számított sokat a létszám, olyankor egyetlen emberrel elérte célját, amikor egy-egy igazságot közölt vele, amely azután tömegek kincse lett.

Az igazság az, hogy sikert nem várhatunk egyenesség nélkül. Nem lehet az embereket életformájuk elhagyására kényszeríteni, de az életük tartalmi megélésére, és cselekvésre nevelni mindenképpen lehet. A nyáradgálfalvi egyházközség (faluközösség), felekezeti-politikai hovatartozás nélkül, örömmel fogadta a Dávid Ferenc Unitárius Nőszövetség megalakulását. Mint lélekész-feleség, pedagógus, a község területén tevékenykedő értelmiséggel, egyházi vezetőséggel (tanárokkal, tanítókkal, egészségügyben dolgozókkal) folytatott megbeszélések után, úgy döntöttünk, hogy az Unitárius Nőszövetség név alatt egy ökumenikus nőszövetséget képviselünk. Hiszen egy a célunk: az ember szolgálata. Ki-ki az ő hitében erősödjen szeretetben, bizonyítva cselekedeteivel a múlt értékeinek megbecsülését, népünk szellemi-kul-

turális értékeinek megismerését és továbbfejlesztését, egyházi vezetőink iránti mindenkori megbecsülését és a tisztelet érzésének ébrentartását. Igen öröndetes, hogy a faluközösségünk nyugalmazott értelmiségi rétege is a Nőszövetség aktív részvevője.

Miben látom ezen nőszövetségek pillanatnyi fontosságát?

A "félelem és bizonytalanság" érzésének orvoslásában. Mindennapi életünk tele volt és van félelemmel és bizonytalansággal. Félelemmel gondolunk a megélt múltra és a túlságosan bizonytalan jövőre. Nap mint nap szenvedő anyai vagyunk a csoport- és egyéni érdekek, hatalmi marakodások, látszatelvek hadakozásainak, a nemzetiségi érdekek háttérbe szorításának. Ha a félelem és bizalmatlanság mint érzelmi motiváció megszűnik létezni, akkor a jószándék, irányító erő, okos munkamegosztás gyakorlásával gondolat és cél megvalósulhat. A nőszövetség valamennyi tagjának véleményét meghallgatva a következő köznevelési tervet dolgoztam ki jóváírására. A nők kérésére minden hét kedd estejére tervezzük az összejöveteleket május hónapjáig. Immár örömmel jelelhetem, hogy a köznevelési terv tartalmilag megvalósult egyházközségünk nőszövetsége életében.

Üi. Mellékelten küldöm a kért 2. drb. jegyzőkönyvet.

Egy drb. köznevelési tervet.

Nyáradgálfalva, 1991. április 30-án.

Török Jolán

tanárnő

Halottaink

● **Fülöp Árpád** nyugalmazott olthévízi lelkes élének 84. évében február 28-án Olthévízen elhunyt. 1907. december 26-án született Énlakán. 1927-ben érettségi vizsgát tett a székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban, teológiai tanulmányait 1927-1931 között végezte a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémián, 1931. november 2-1932. december 14-éig Olthévízen, 1932. december 15-től 1933. december 5-ig Fogarásban segédlelkész, 1933. december 6-tól 1936. december 9-ig Alsórákoson, 1936-1977 között Olthévízen rendes lelkész. Március 3-án temették az olthévízi templomból. A temetésen a lelkesi szolgálatot Máthé Sándor helybeli lelkész végezte, a sírnál Gál Jenő esperes mondott búcsúbeszédet.

● **Id. Pál András** nyugalmazott földrajztanár, a kolozsvári 1. sz. egyházközség keblitanácsosa, a kolozs-tordai egyházkör volt felügyelő gondnoka, az EKT- és a Főtanács tagja, 78 éves korában, május 7-én váratlanul elhunyt. "Meggzúnt dobogni a szíve, amely egész érzelmével szerette Istenét, egyházát, övéit és szülőföldjét (Torockót), s ezt a szeretetet ültette át környezetébe is" - idézzük a gyászjelentő sorait. Egyházunknak odaadó, lelkes, tevékeny, áldozatos munkását vesztítettük el távozásával.

A Házsongárdi temető nagykápolnájából temették, május 11-én. A temetési szolgálatot dr. Rezi Elek teológiai tanár végezte. A sírnál Szabó Zoltán püspöki titkár, Gergely Zoltán, Imreh Lajos és Kántor Lajos búcsúztatták.

● **Dr. Geréb Pál** nyugalmazott református teológiai tanár, lelkész életének 79. évében április 21-én elhunyt; 56 éves lelkészi, 31 éves tanári szolgálata a bizonyossága annak, hogy szerette családját, népét, egyházát és tanítványait.

Emlékük legyen áldott!

Id. Fazakas Dénes

siménfalvi kántortanító halálára

Március 18-án méltó végtisztességgel közegette örök pihenőre helyeztük id. Fazakas Dénes afiát, aki nyugdíjba menetele óta önkéntesen és díjmentesen végezte Siménfalván az énekevezéri teendőket.

Énekevezéri fizetést nem fogadott el, de minden istentiszteleten, amikor csak egészsége engedte, ott volt az orgona mellett és teljesítette hivatását. Jól szolgált, szép tiszteséget szerzett az emberek előtt. Ez a tisztelet nyilvánult meg a nagyszámú gyülekezet végtisztességtételén is.

A templomban ravatalozták fel, s Bíró Lajos beszolgáló lelkész végezte a templomi szertartást koporsója felett. A sírnál az egyházkör részéről Jakab Dénes köri jegyző és a szülőfalu részéről Kibédi Pál gagyí lelkész mondtak egyházi beszédet. Benke Andrásné Sebessi Margit tanítónő vezetésével az iskolások az alkalomhoz méltó énekszámokkal tisztelegtek az immár néhai igazgatóbácsi előtt, aki annak idején édesapáik tanítója volt. A tantestület részéről Szécsi Lenke tanárnő méltatta "Dénes bácsi" pedagógusi érdemeit.

Fazakas Dénes azon kevesek közé tartozott, akik nem féltek a vallásellenes hatalomtól, s mihielyt nyugdíjba kerültek, újra elfoglalták helyüket az orgona mellett, fáradságot nem ismerve.

Jegyezzük meg néhány életrajzi adatát.

1907-ben született Gagyban, ahol édesapja Fazakas József igazgatótanító volt. Hétéves korában árván maradt, mert édesapja az első világháborúban hősi halált halt. Két árváját - a tizenéves kislányt és hétéves fiacskáját

- özvegy édesanyja nevelte. A tanítóképzőt Székelykeresztúron végezte. Onnan a Regátba küldték tanítani. Aztán Angyaloson (Háromszék) és Firtosváralján volt tanító. Váralján már énekevezéri szolgálatot is végez. Innen kerül Siménfalvára, ahol családot is alapít. Siménfalvi szolgálatát a háború szakítja félbe. A hadifogságból 1949-ben jön haza, de nem sokáig lehet énekevezér, s nem sokáig maradhat otthon. Az ateizmusra épülő nevelési rendszer irányelve szerint minden, népéhez és felekezetéhez ragaszkodó tanítót más felekezetű környezetbe helyeznek át. A kényszernek engedve, Nagyalambfalván foglalja el tanári állását, de bele kell törődjenek abba is, hogy házat elveszik, s családját kilakoltatják.

Nyugdíjas korára jöhet csak vissza. Ettől kezdve, húsz éve végzi önzetlen szolgálatát a siménfalvi unitárius egyházközségben.

Méltó, hogy egyházunk elismerését elnyerje. Fazakas Dénest úgy őrizzük meg emlékezetünkben, mint az ízig-vérig néptanítót, aki nagyapja és édesapja félbemaradt hivatását vitte tovább.

Elődei emléket Gagyban az édesapja által az unitárius egyházközségnek ajándékozott hat hold föld és az évenként értük megkondu-ló harangszó hirdeti.

Az ő adománya az a két évtizednyi önzetlen szolgálat, amit érdemes egyházunk történetébe bejegyezni.

Jakab Dénes

lelkész

Jelentés

Kőhalomból

Főtisztelendő Egyházi Képviselő Tanács!

Tisztelettel jelentem, hogy a kőhalmi Unitárius Egyházközség templomépítési kiadásaihoz küldött 19 000 lejes összeget megkaptuk.

(Mellékelve küldjük a bevételi elismervényünket.) Egyházközségem nevében hálátelt szívvel köszönjük meg ezen összeget is a Főtisztelendő E K Tanácsnak, most, amikor már toronyunk és templomunk kívül-belül fehérre meszelve hirdeti egy Istenünk dicsőségét...

Még sok tennivaló van, amelyek a pénzhiány miatt el kell maradjanak későbbre vagy a következő évekre. (Harangok, parkettezés, csillárok, stb., stb.) Önerőnkől amit lehetett (306 egyházfenntartó személlyel) mindent megtettem az elmúlt tizenkét év alatt.

Hálát adok Istenünknek, hogy a torony- és templomépítést tavaly és az idén elvégezhetjük; "idejében", mert ma már 3-4 szeres áron kellene mindent megvásároljunk.

Szeretném, ha július-augusztus hónapban megtarthatnók templomszentelő ünnepélyünket, amikor a Főtisztelendő Püspök Úrnak, Főjegyző Úrnak és kedves mindannyiuknak, akik

A kőhalmi unitárius templom

engem munkámban segítettek idejük lesz, hogy leutazhassanak egyházközségünkbe.
Atyafiságos tisztelettel

Vass Mózes
lelkész

Kőhalom, 1991. május 12.

Dsida Jenő

PÜNKÖSDI VÁRAKOZÁS

Kész a világ,
Feszült, ünnepi várás
Tereng felette.
Halotti csend. Csak néha-néha
Sóhajt az Isten lelke.

Kimérve minden pálya,
Megtöltve minden lélek-lámpa,
Ahol csak úr a lét...
De jaj, sötét van,
Mélységes, iszonyú sötét!

A zordon tömeg-árnyék
Némán zokogva kering útjain,
S csak egyet tud, és egyet érez...
... Most váratlanul vágyón megvonaglik
és felzúg Istenéhez:

Betelt az idő!
Sugarat, fényt, színt adj nekünk,
Mert epedünk!
Fényesség nélkül oly sivár az élet!
Nagy Alkotónk, oh, mondd ki szent ígédet:
Legyen világosság!...

És ismételik mindig erősebben
A felviharzott étheren keresztül,
És felharsan az egek harsonája,
S a végtelennek zsolozsmája zendül
Zsibongvam zsongva...

És nagy szavát az Úr - kimondja!

Áprilisi évfordulók

2 - A kolozsvári piaci főiskola elvétele (1718)

6 - Balázs Ferenc megkezdí lelkészi szolgálatát a mézskői egyházközségben (1930)

8 - A főgondnoki és felügyelő-gondnoki tisztségek megszervezése (1718)

9 A nagyenyedi zsinat, amelyen az utolsó egyeztetési kísérlet történt a lutheri és a helvét reformációi irányzatok között az úrvacsora kérdésében (1564)

13 - A bécsi főkörmányszék jóvéleményes javaslattal engedélyezi Szentábrahám L. Mihály hittani munkájának kiadását (1785)

16 - Suki László minden vagyonát az egyháznak és a főiskolának adományozza (1791)

19 - Boros György lelkész, tanár, későbbi püspök születése Tordátfalván (1855)

24-24 - Az első gyulafehérvári hitvita (1566)

26 - Dávid Ferenc ügye a tordai országgyűlésen, amelynek elintézését a júniusi országgyűlésre halasztották (1579)

Májusi évfordulók

1 - Szentábrahám L. Mihály megkezdí tanulmányait a leideni egyetemen (1713)

6 - Kolozsvár nagyobb része, a nagytemplommal és a főiskolával együtt leégett. Az újraépítés anyagi alapját az a németalföldi protestáns segély tette lehetővé, amelyet az unitárius Dimény Pál rektor gyűjtött (1697)

10 - Szentábrahám L. Mihály tanár, későbbi püspök vezetésével a Belső-Magyar utcai ún. Huszár-féle házban ismét elkezdődik a tanítás (1718)

14 - Sylvester György tanár halála (1839)

15 - Péterfi Dénes lelkésznek, egyházunk egyik legkiválóbb szónokának halála (1925)

19 - A marosvásárhelyi hitvita (1566)

- Nagy Lajos tanárnak, a Keresztény Magvető egyik alapító tagjának, halála (1867)

19-20 - Boros György püspökké választása a Tordán tartott zsinati főtanácscon (1928)

25 - Kanyaró Ferenc tanár születése Tordán (1859)

- Az unitárius egyházak és a szabadelvű vallások világszövetségének megalakulása Bostonban (a mai IARF). Egyházunkat Boros György képviselte (1900)

25-29 - Az innovációs törvény megalkotása Báthori István kezdeményezésére, amely minden újabb vallási reformot megtiltott. Ez végzetes következményekkel jár Dávid Ferenc életére nézve is (1572)

“Teremjenek a hegyek békességet a népnek, és a halmok igazságot.” (Zsolt. 72,3)

Az utóbbi időben, különösen falvainkon, az érdeklődés központjába a föld került. A tömegkommunikáció is napirenden e témára állt rá, és ismertette a földterületek magántulajdonba való visszakerülésének törvényeit, szabályait, az illetékes tulajdonos jogait. Ez mind szépen és jól hangzik, de azonban tekintsünk a tényekre:

Hivatalosan felügyelték a folyamatot? Vagy nem feltételezte volna senki, hogy az emberek közötti békés együttélési viszony is az eldobott kockán van? Esetleg, ki-ki lelkiismeretére, becsületérzésére épült napjaink földreformja? Mindenesetre, az utóbbi nagyon relatívnak bizonyult, és az emberek közötti békés viszony is, sajnos, megnyírbálódott. Ami pedig a hatósági irányítást illeti, erre legfennebb csak akkor kerül sor, miután már bűnözéssé, testi bántalmazássá fajul némely felek közt a “békés megegyezés”.

Van a dolgoknak azonban egy másik vetülete is. Megdöbbenve tapasztaltam, hogy falvaink békés közössége szint váltott: Az üzletek, a kocsmák előtt, az autóbussz-megállóban és máshol is, kisebb-nagyobb csoportok állnak, és nem mindig a feltűnést kerülő, csendes hangvételben folyik a beszélgetés. Az utcán járva pedig az emberek már nem veszik észre egymást távolról, mint nem sokkal ezelőtt, hogy a régi, megszokott “Adj’ Isten jó napot!”, vagy más köszönéssel melegen köszönték egymást - pedig mennyire jólesett hallani ezt, mint ami kézzelfoghatóan tükrözi a faluközösség egységében élő közvetlen melegséget a nagyvárosi elidegenedéssel szemben. Ki-ki saját gondjaiba merülve, mereven néz maga elé, s csak, ha közelről, hangosan ráköszönnek, kapja fel a fejét, biccent röviden, s máris tovasiet, feltéve, ha nincs valami közölnivalója földügyeivel kapcsolatban.

És hogy a hívő ember lelkivilágát e kérdés mennyire megfeküdte: Istentisztelet után elgondolkodtató jelenség, hogy pár lépésre a templomtól, már a szószékről hallottakról nem esik szó. A beszéd téma ismét a “mindennapi föld”. Nem beszélve arról, hogy hány régi jó barát, koma, szomszéd, sőt testvér közt romlott meg a jó viszony, táplálnak kölcsönösen haragot egymással szemben. Vajon, hányan tudták mindezt félretenni a húsvéti úrvacsoravételre való előkészülésben? Vajon, az úrasztala körül minden harag, égető külső probléma elmúlt-e az emberi szívekből? Vajon, igazán életet nyert-e a templomban a jézusi lelkiület? Ha túlzott optimizmussal is, de merem gondolni, hogy igen. És ha igen, próbáljuk ezt magunkba hordozni a templom falain kívül is, ne csak szóban, hanem tettekben, érzelmeinkben is.

Mindennapi életünk amúgyis, a rohanó és kilátástalan változások sodrában, túlzásfolt és gondterhelt. Ne rakjunk rá saját kezűleg még egy rakás idomtalan, érdes követ - az ellenségeskedés, irigység, a tehetlenség köveit, hogy ezek maguk alá temessék a hívő lelket! A Biblia szavaival: “...törekedjünk azokra, amik a békességre és az egymás épülésére valók.” (Róm 14,19). Most más ügyelgázítókra nem számíthatunk! Mi magunk, önerőnkkel tegyük élő valósággá a 72. zsoltár sorait: “Teremjenek a hegyek békességet a népeknek, és a halmok igazságot.” (Zsolt 72,3)

Ilkei Árpád

IV. éves teol. hallg.

Édesanyánk szomorúsága - ifjúságunk világfájdalma

(Vallomás helyett mindenkinek)

“A bölcs fiú örvendeztetni az ő atyját; a bolond fiú pedig szomorúsága az ő anyjának” (Péld. 10,1).

Gyermekkoromban elhajított cigarettacsikket emeltem a számhoz, mikor édesanyám így szólt: Amíg nem a te pénzedből szívod, ne szívod!

Érettségig nem is dohányoztam. Majd dolgoztam, a lakatosmesterség elég éretté tett arra, hogy mint szakképzetlen munkás én is vásárolhassak magamnak cigarettát. Majd elmentem katonának, és füstölt tüdővel “védtem a hazát” a munkaalakulatnál. Majd Isten hívott szolgálatába, engedelmességre tanított... s füstfelhő, tüdőrengető korompala maradt utónyomként előző életemből.

Gyerekkoromban emeltél-e elhajított cigarettacsikket a szádhoz?

Bölcsőringató mosoly edzett meg minket érzékeny, törekény lelkű gyerekké. Füst, öntömjenező bolondság, hanyag kitarítás, mindenről lemondó elszántság, szétfeszülő bolondság, félrekalimpáló összhang, mindenség-ből megszólító, isteni hang és lélekből kihajtani akaró, jólnevelt gyerek simogatásra váró arca - ebben, ilyenek és ezek vagyunk mi.

S ha csakugyan nem dohányzol, e bogós élet sokszor megcsípi a te torkod is, nemde? Fáj a megtagadott a “viszonozni-nem-tudom-úgysem” szeretet, fáj a kisiklott világ szomorúságot érlelő, gyötrelmes szépege, a sokszor jóképűen hazudni tanuló “köszönöm-jól-vagyok” ...Édesanyánk, titeket imád az igazság, és ti becézitek a szeretetét. A ti fájdalmatok egy világ fájdalma, s ha mi szomorúak vagyunk, ti reményvesztettekké lesztek.

Édesanyánk szava ritkává szépíti a napsugaras hajnalt, megszültálja az esőt, megszűri a fakó hétköznapok, színtelen mindennapjaink jajait.

Mosoly, csak akkor érzem a belső arcodról kisugárzó örömet - ha édesanyám kitergetett ruháiról párolgok rám a mindennapi munka hitét, nehézségének alázatos tisztaságát. A szeretetért szomorúak édesanyaink, azért a tátongó úrért, azért a fekélyes arcú, képmutató, kételkedő önbátorításra gyáva gyermeki elfelejtett imádságért, mit nem tudnak kiolvasni sokszor fiatalságunk remete-világának gyámoltalanságából. Mert, ha nekünk fáj a világ, édesanyánk szomorú; mert, ha mi szomorúak vagyunk, édesanyánk zokog; s ha édesanyánk zokog és mi nem varázsolunk örvendeztető étellel, jövőbelátó hittel, kitaró istenfiúság-akarattal mosolyt az arcára - meghalunk, gyökértelen faként, megfüstölt béklyóba szorított, értelmetlen sivatagbóhócként.

Istenünk, adj elég erőt és kitarást ahhoz, hogy édesanyánk szomorúságát átvihessük az elégedettség korszakán, hogy tudjuk megmutatni magunkban a szépet, az élet virradati, ködfoszlató jókedvét, amit édesanyai áldásként oltottál belénk. Add, hogy az édesanya szóban halljuk meg a Te üzeneted, s hogy a világfájdalomból formálhassunk mi is világgosságot ott, ahol sötétség van. Áldj meg minden édesanyát, minden anyát; köszönjük Neked az édesanyai kézfogás melegét ott is, ahol mostoha a szó. Amen.

Sándor Szilárd

Bartók nyomdokain

(110 éve született Bartók Béla)

A múlt században élt nagy indiánfőnök mondta: A zene a földből születik, hogy betöltse az emberi lelket. Bartók zenéjéről ugyanez elmondható; a földből született, a magyar lélek legmélyéről, a tiszta forrásból, és betölti az emberi lelket kerek e világon.

A legősibb magyar zenei hagyományokat használta fel, és ezekre építve alkotott európai, egyetemest. A magyar zene mellett más népek ősi zenei anyagát is kutatta és beépítette műveibe. Bárhol járt, az ősi zenei anyagot kereste, azt a zenét, amely a földből született, mélyről jött, az ősi gyökerekből. Érezte, hogy a gyökerek a hagyományok, a nemzeti sajátosságok megőrzése feltétele az egyetemességnek.

Adynak a Szétszóródás előtt című versében emlegetett “Templom” építője volt, azé a szellemi hazáé, amelynek hiányát ma is érezzük.

Ő adott példát arra, hogyan kell a magyar géniuszból egyetemest alkotni, hogyan válik a múlt jelenné, hogy a múlt ne csak egy halott történelmi relikvia legyen, hanem egy élő valóság.

A bartóki eszme kell, hogy vezéreljen, amikor ápoljuk és élővé tesszük erdélyi unitárius hagyományainkat, mert csak ezekre építve van jövőnk és lehetünk az egyetemest jézusi kereszténység zászlóvivői.

Nagy Attila

IV. éves teol. hallg.

ISTEN NÉLKÜL?

AZ ember lélegzetelállító sebességgel halad előre a világ-mindenség kikutatásában. Lebilincselő verseny folyik a vezető világhatalmak tudósai, űrhajósai és rakétái között. S az emberek millióit foglalkoztatja a kérdés: közülünk melyik lesz a leg sikeresebb, és melyik hatol el legmesszebb a világűrbe.

A múltban is voltak olyan események, amelyeket egész népek kísérték feszült figyelemmel. Ki nyeri meg a versenyt, amely az örök jég birodalmában a déli sark eléréseért folyik? Az angol Scott, vagy a norvég Amundsen? És valóban izgalmas versenyfutás után, szinte emberfeletti erőfeszítések árán éri el Scott 1912. január 18-án a déli sarkot. Legnagyobb csalódására már ott látja lebegni a norvég zászlót.

Tehát a déli sarkot, amelyet idáig ember szeme sem látott, és ember lába sem érintett, rövid időn belül ketten is meghódították. Amundsen, szibériai szánkóhúzó kutyáival már 1911. december 17-én odaért, és kitűzte a győzelem jelét. Scott és emberei csüggedten indultak vissza.

A nélkülözéstől és a bánkódástól elgyengülve, visszafelé vezető útvonalon mindnyájan megfagytak, és csak hónapokkal később találták meg értékes naplójegyzeteiket.

Anglia még elveszett hőseit gyászolja, amikor új esemény csigázza fel a kedélyeket.: 1912 tavaszán fognak vízre bocsájtani egy luxusgőzöst, hogy elhódítsa Anglia számára az óceán "Kék szalag"-ját. Ez a legmagasabb kitüntetés annak a hajónak, amely leggyorsabban szeli át az Atlanti-óceánt. És mindenki reméli, sőt elvárja, hogy a Titanic, a világ akkor legnagyobb, legbiztonságosabb és legszebb hajója messze megelőzze a többi nemzet hajóját. Mindenki ott akar lenni, amikor ez az óriásgőzös Anglia számára visszaszerzi a "Kék szalag"-ot. Személyesen akarják átélni, hogy a kolosszus első útját rekordidő alatt teszi meg. De nem hiányzik a gőg, a vakmerőség sem az utazás rendezőiből és az első utasokból, akiknek drága pénzen sikerült hajójegyet szerezniük: "NO GOD" (nincs szükségünk Istenre) - ezt festették nagy betűkkel, istenkáromló kézzel a hajóóriás testére. A fedélzeten egyik multság a másikat követi majd.

2224 ember utazik a hajón, köztük huszonöt milliomos. Mindnyájan a várakozás kellemes izgalmaiban táncolnak és szórakoznak.

1912. április. 15-én éjjel a hajó Újfundland vizeire érkezik, ahol tavasszal számolni kell a sodródó jéghegyekkel. A közelben lévő másik gőzhajó figyelmezteti erre a Titanicot, és szünet nélkül adja a morze-jeleket: "Jéghegyveszély! Lassan! Lassan!" A Titanic azonban tovább száguld, a győzelmet mindenáron ki kell vívnia. Azon az éjszakán nagy a dárídó a hajón. A zenekar szünet nélkül játszik. Hirtelen azonban hatalmasan megrázkódik az úszó óriástest. Minden inog, a táncolók elsápadnak. Először kérdezősködés, azután balsejtelem, majd a borzalmas bizonyosság: a Titanic rekordsebességgel belerohant egy jég-

hegybe. Pontosan azon a helyen törte át a jég a hajó falát, ahol a "NO GOD" felirat volt... Hatalmas víztömeg önti el a hajót. Pánik tör ki. A kapitány felszólít mindenkit, hogy őrizze meg a nyugalmát, és leeresztik a mentőcsónakokat. De ki képes megőrizni a nyugalmát, amikor a mentőcsónakok az utasoknak csak kis töredékét tudják befogadni? És elkezdődik az elkeseredett harc, mindenki harca mindenki ellen, egy helyért a mentőcsónakban. A Titanic távirásza szüntelenül adja a vészjeleket: SOS...SOS...

De az egyetlen közelben lévő hajó, amely többször is figyelmeztette a jéghegyveszélyre, nem válaszolt. Csak hallgatás, vigasztalan hallgatás volt a válasz. A hajó távirásza - miután a Titanicról nem kapott választ - nyugovóra tért. Hirtelen azonban fényjelek tűnnek fel! Egy másik hajó kerül látótávolságba. Itt a segítség, itt a szabadulás! A Titanicról azonnal kilövik a jelzőrakétákat. De csak most veszik észre, hogy a hajón csupán fehér világítórakéták vannak, amelyek egy másik hajó üdvözlésére, és a kikötőbe érkezés jelzésére szolgálnak. Nagy elbizakodottságukban vörös fényű, azaz veszélyt jelző rakétákat nem vittek magukkal rekordszerző, rekorddöntő útvonalra. Így a vaksötét éjszakában a másik hajón mit sem sejtjenek a Hajóóriás halálküzdelméről. Fehér jelekkel viszonzozzák a köszönésnek vélt jelzést - és a hajó tovább halad.

A Titanic percei most már meg vannak számlálva. Hatalmas folyamként zúdul a víz a tátongó nyíláson át a hajó belsejébe. Sokan - halálos félelmükben egyenest a vízbe ugrálnak. És a hatalmas hajó hirtelen a mélybe süllyedt, óriási örvényt kavarva, amely a vízben tehetetlenül vergődőket magába szívja. 1563 ember fulladt bele az Atlanti-óceán jéghideg vizébe.

Izonyatos rekord!

Mi mindannyian ilyen lélegzetelállító versenyben veszünk részt: te is, én is. Az élet vadul hullámzó tengerén folyik ez a versenyfutás. Minden azon múlik, hogyan indulunk a "kikötőből". Milyen felirat van "hajód" oldalán: "Istennel", vagy "NO GOD" (Isten nélkül)? A felirat talán nem óriási betűkkel áll ott, talán csak apró, alig olvasható írással, vagy pedig valamiféle titkosírással, hogy senki el ne olvashassa. De gondold meg, hogy ha a felirat: "Isten nélkül" - akkor indulásod rossz, és a vége csak tragédiába torkolhat. Isten félreérthetetlenül ajánlja az Igéjében: "Add nekem a szívedet fiam" (Péld 23-26). Ez az egyetlen helyes indulás. Isten ígéje teljes komolysággal figyelmeztet: "Ne tévelyegjete! Istent nem lehet megcsúfolni. Amit vet az ember, azt fogja aratni is" (Gal 6,7). És ha észreveszed, hogy téves úton jársz, akkor csak egy elszánt, és teljes irányváltoztatás segít. Ha nem, akkor előbb, vagy utóbb a pusztulás vár rád kikerülhetetlenül. Hallottad már a láthatatlan távirászt, aki szüntelenül figyelmeztet és észhez akar téríteni? Hallgass rá és ne kapsd ki a lelkiismeretedet, mert különben nemsokára már nem hallod meg segítséget hozó jeleit.

Ferencz Katalin (IX. osztály)

KEHELY

Istenem, nyisd ki a szemed!
Istenem, nyújtsd ki a kezéd!
Népek törnek meg előtted,
nyögnek, kínlódnak,
vergődnek!
Isten!
Igazság!
Írány!
JÓISTEN!
JÓIGAZSÁG!
JÓIRÁNY!
Légy velünk!
Tiéd a lelkünk
S nyújtjuk a kezünk!
Fekete bú, gond, nyomor?
Színes vidámság, teli gyomor?
NEM!
ISTEN! ISTEN! ISTEN!

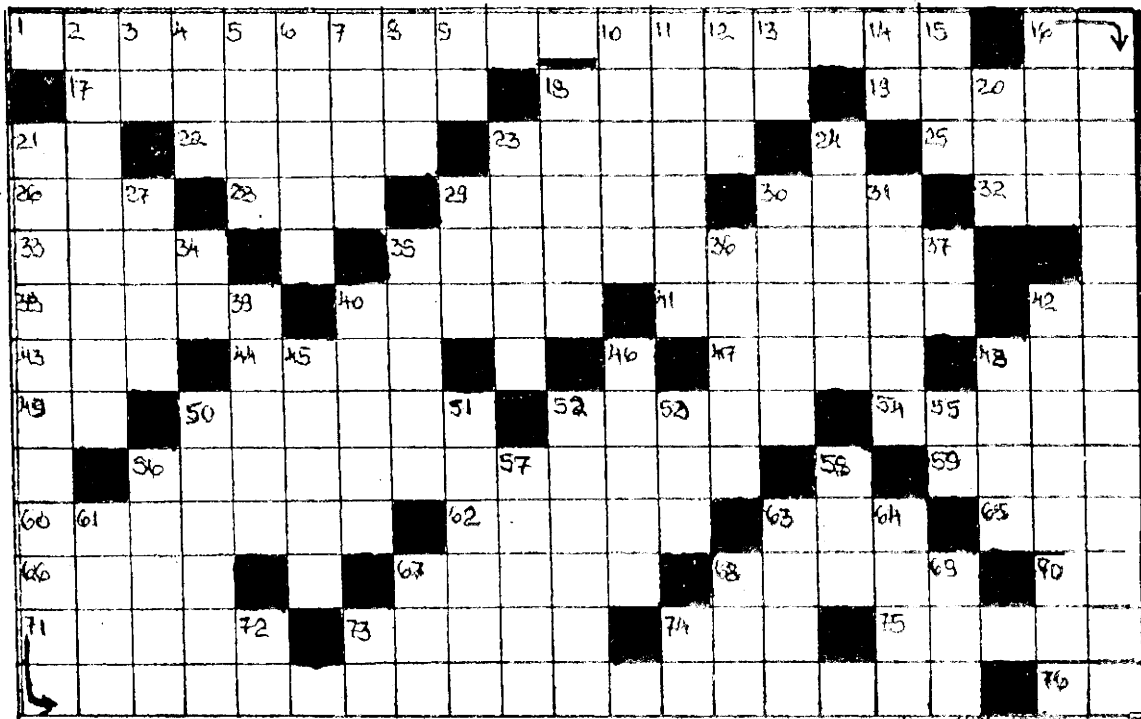
Kása Gergely (IX. osztály)

BRASSAI SÁMUEL

VÍZSZINTES: 1. Itt született 1797. jún. 15-én Brassai Sámuel, erdélyi enciklopédikus tudós. 16. Brassai szerkesztésében jelenik meg e lap 1834. ápr. 1-én. 17. Kijavít, helyesbít. 18. Valamilyen testület legidősebb tagja. 19. Ilyen állatok pl. a rovarok. 21. Kicsinyítő képző. 22. Két pontot összekötő egyenes. 23. Potomárú. 25. Mi az, hogy! 26. Végtelen orsó! 28. ...-pam. 29. Balkáni nép. 30. KÖI. 32. Kopasz. 33. Mona... 35. Brassai hű tanítványa, unitárius püspök és közéleti ember, Brassai életrajzának leg-részletesebb megírója. 38. Nehézfém-tartalmú ásvány. 40. Fájdalmas izomösszehúzódság. 41. Veszprém-megyei község. 42. Kicsinyítő képző. 43. Fog és tojás lehet ilyen. 44. Gyermeknevelési Segély, röv. fordítva. 47. Szovjet vadászgép-típus a II. világháborúban. 48. Egitest. 49. Sajátkezűleg. 50. Pakisztáni város, Pandzsáb tartomány székhelye. 52. Lakóval együtt: blokknegyed. 54. Közlekedési jármű. 56. Történettudós, akadémikus, az erdélyi múlt legjobb ismerője. Számos, Brassairól szóló anekdotát is feljegyzett. 59. Levegővel felfújt gumiabroncs. 60. Latin eredetű pálinkaféle. 62. Varázslattal életrekelte agyagfigura. 63. Évszak. 65. Védj! 66. RIBE. 67. Kertet megművel. 68. Magyar zeneszerző és zongoraművész, Brassai zenekörének tagja. 70. Kisértékű római pénz volt. 71. Tehetlenség, idegen eredetű szóval. 73. ... a hideg, átfázom. 74. Francia sziget. 75. ... donna, nadraguly, terméséből nyerik az atropin alapanyagát. 76. Éktelen gally!

FÜGGŐLEGES: 2. Agyagból készült csőrös fuvolák. 3. Fába, kőbe vés. 4. Vadász, halász is van ilyen. 5. Fordított puha csont. 6. Lázcstillapító. 7. Óir rovásírás. 8. Téli nyakravaló. 9. Lengyel pénznem. 10. Fehérjedus élelmiszer. 11. Erdőten. 12. Angol helyeslés. 13. Ragadozó hal. 14. Grand Prix. 15. Japán pénznem. 16. Vivőér. 18. Az ókori városállamokban a nép. 20. Hajórész. 21. Brassait e tanintézetbe választják tanárrá 1837-ben. 23. Garcia ... spanyol író, költő (1898-1936). 24. Vadásztöltény anyaga. 27. Tetszetős. 29. ROR. 30. Sok helyen sírok befedésére használták. 31. Idegen férfinév. 34. Az argon vegyjele. 35. Nagyobb méretű csésze, népiesen. 36. - Belga város, a mustárgáz névadója. 37. Azonos betűk. 39. Horogra tűzik. 40. Magyarországi város, híres nyomdáját Kner Izidor alapította. 42. A finnek nemzeti eposza. 45. Elfogyasztható. 46. Ilyen a főznivaló kukorica. 48. Dupla figyelmeztetés. 50. Fáradt, kedvetlen. 51. A tudományos szocializmus egyik alapítója. 52. Lelő, találó. 53. Kacat. 55. Gyógyszertári vény, röv. 56. Japán egyik városából való. 57. ... és Bolek, rajzfilm-szereplők. 58. Iskola, röv. 61. Az udvarra. 63. Ázsiai púpos tulok, a szarvasmarha rokona. 67. Férfi lesz belőle. 68. Nem mögé. 69. Lengyel sci-fi író. 72. Hosszú morzehang. 73. Előszó. 74. Szovjet repülőgép-típus jele.

Készítette:
Durugy Loránd

Élő kövek

(Benczédi Sándor műtermében)

"Tavas van, gyönyörű!" - hogy elhangzott-e a felkiáltás, már nem emlékszem, egy bizonyos: 27 lelkes ifjú róta a Fellegvár lépcsőit. Benczédi Sándor műtermébe igyekeztünk. Az UIBK húsvét utáni második gyűlése e műterem falai között zajlott.

Benczédi Sándor beszélt - és beszéltek a kövek, és megszólalt az agyag, és életre kelt a fa. Szépen, mint a katonák, sorbaálltak. Élő a kő-, majd a fa- és legvégül az agyagszobor. Álltak rendíthetetlenül. Benczédi Sándor ott állt közöttük (ünk). Az első, a második és harmadik sorban. Katonás rendben. Dacolt az idővel; harcolt, és győzött. Katonásan és becsülettel.

"Tavas van, gyönyörű!" - erre határozottan emlékszem; megszólaltak a kövek; a Koroná pataka csobogott, és mesélt a Nyikó... és mindenütt és mindenben ott volt a 79 éves Benczédi Sándor. Ahitattal hallgattuk (unk), és néztük, hogyan kel életre az agyag. Kós Károly, Kányádi Sándor, Sütő András, Balog Edgár szólított meg. Válaszoltunk - énekben és imádságban. Dugonics Titusszal is beszélgettünk, és Toldi is ránköszönt. Petőfi nem szólt, némán magához intett, és mi szavaltunk: "Ifjú lánya a vén télnek..."

Benczédi Sándor az UIBK tiszteletbeli tagjává választott. Legyen az ő életén és munkáján Isten áldása.

Kovács Sándor

III. éves teol. hallg.

A brassói Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre és más vallású barátok Siralom a halálról című versösszeállításukat február 13-án, hamvazószerdán mutatták be a brassói unitárius templomban. Ady Endre, Tudor Arghezi, Balassi Bálint, Balázs Béla, Csanád Béla, Dsida Jenő, Hermann Hesse, Horváth Imre, Illés Gyula, József Attila, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső, Federico Garcia Lorca, Németi Rudolf, Olosz Lajos, Pilinszky János, Rainer Maria Rilke, Rabindranath Tagore, Andrej Vozneszenszkij verseit és a törzsi költészet remekeit Balázs Tamás, Bejinaru Mária, Béres Rozália, Bokor Ágnes, Buna Zita, Dimény András, Hosszú Csilla, Józsa Attila, Kovács Annamária, Kristóf Mária, Pál Albert, Sándor Emike, Sándor Gyöngyi és Tordai Ernő adták elő.

A műsort megismételtük a kökösi, felsőrákosi, úrmösi és az olthévízi egyházközségekben, ahol minden alkalommal az egyházközség ifjúságával közös szeretetvendégségen, kötetlen hangulatban próbáltunk barátságot kötni s közös dolgainkról elbeszélgetni. A vendégül látó egyházközségek híveinek és vezetőinek kedvességét ezúton is köszönjük.

Az egyházkör "lélekben fiatal" lelkszeinek szándéka szerint, amely az ifjak kezdeményező-készségével szerencsésen találkozunk, reméljük, hogy a nyár folyamán sikerül megszervezni azt a kör i ifjúsági találkozót, amelyen teendőinket - egyelőre kör i szinten - számba vehetjük s a szervezett ifjúsági élet beindulhat. Türelmetlenül várjuk, hogy a többi egyházkör ifjai is megalapítsák kör i szervezetüket s minnél előbb sor kerülhessen (milyen jó volna még a nyár folyamán!) egyetemes ifjúsági találkozónkra!

(sz.f.)

Amikor Isten hívta Ábrahámot Úr városából, megígérte neki, hogy hatalmas nép ősatyjává lesz. Egy fiút ígért neki és számtalan utódot, akiket olyan nehéz lesz megszámlálni, mint a csillagokat az égen. Valahányszor Ábrahám felnézett a csillagos égre a hosszú várakozás során, mindig eszébe jutott Isten ígérete. Mikor Ábrahám és Sára már nagyon idősök voltak, és szinte feladták a reményt, megszületett Izsák. Amikor Sára ránézett kisfiára, örömeben nevetésre fakadt. Teltek, múltak az évek, és Izsákból szép szál erős fiú lett. Ekkor Isten elhatározta, hogy próbára teszi Ábrahám hűségét.

- Ábrahám! - szólt Isten. - Azt akarom, hogy egyetlen fiadat, akit annyira szeretsz, vidd fel a Móira hegyére, és hűséged jeléül áldozd fel nekem! Ábrahám nem akart hinni a fülének. Hogyan lehetséges, hogy ennyi biztató ígélet után Isten azt kéri tőle, hogy ölje meg fiát? Addigra azonban már megtanulta, hogy fenntartás nélkül bízjon Istenben, így másnap hajnalban elindultak. Izsák vitte a tűzifát, Ábrahám pedig a kést és a paraszt.

IZSÁK: A PRÓBA

Három napig tartott az út, és közben Ábrahám alig mert arra gondolni, hogy milyen rettenetes feladat vár rá. Izsáknak azonban nem szólt róla semmit. Már majdnem megérkeztek, amikor Izsák megkérdezte:

- Édesapám! Itt a fa és a tűz, hogy áldozatot mutassunk be Istennek, de hol van az áldozati bárány?

Ábrahám ekkor szomorúan nyelt egy nagyot, és így vála - szólt: - Isten majd gondoskodik az áldozati bárányról! Amint megérkeztek, felépítették az oltárt és ráhelyezték a tűzifát.

Ezután Ábrahám megkötözte Izsák kezét, és ráfektette az oltárra. Már föl is emelte a kést, hogy feláldozza fiát, amikor hirtelen meghallotta az Isten szavát: - Ábrahám! Ne bántsd a fiadat! Látom, hogy teljesen bízol bennem. Tudom, hogy tökéletesen engedelmeskedni fogsz nekem. A melletted levő bokorban találsz egy kist, amely szarvával fogva fennakadt. Azt áldozd fel a fiad helyett!

Ábrahám gyorsan feloldozta remegő fiát, és nagy örömmel és hálával a kist áldozták fel égő áldozatként.

Isten beváltotta Ábrahámnak tett ígéreteit, mert Ábrahám hittel engedelmeskedett a próba idején.

Imádkozzunk együtt

Imádság a szülőkért és nagyszülőkért

Istenem, Teremtőm,
Hallgasd meg imámat,
Áldd meg minden jóval
Apámat, anyámat.

Segítsd őket, Atyánk,
Hogy fölneveljenek,
Hogy majd jószágodra
Én is méltó legyek.
Amen.

Édes jó Istenem!
Kedves nagyapámat,
Kedves nagyanyámat
Oly nagyon szeretem!
Áldd meg őket minden jóval,
Édes jó Istenem.
Amen.

EGYHÁZI HÍREK

Lelkészi értekezletek

Az I. negyedévi lelkeszi értekezleteket március 5-13. napjain tartották. A továbbképzést szolgáló értekezleteken a jelenlevők két előadást hallgattak meg. Az elsőt, amely teológiai jellegű kérdést tárgyalt dr. Szabó Árpád tartotta *A szentlélek fogalma a Bibliában* címen. Az előadás bevezette a szentlélekkel kapcsolatos bibliai-teológiai, hittan-történeti és az unitárius hitfelfogást tárgyalandó kérdéseket, amelyek ebben az évben a negyedévi értekezletek teológiai témáját képezik.

A második előadást Vargha Jenő László tartotta. Dolgozatának címe: *A pszichoanalízis és irányzatai*. Ezt követően a lelkeszek meghallgatták és kiértékelték a Misszió Bizottság jelentését egyházunk 1989. évi szolgálatáról. Az értekezletek alkalmával tartott istentiszteleteken a következő lelkeszek szolgáltak: Kolozsváron Szathmáry József alsójárai, Küküllődombón Benedek Mihály bözödi, Székelyudvarhelyen Fóris Zoltán újszékelyi, Brassóban Kovács István sepsiszentkirályi lelkesz.

Hiterősítő istentiszteletek

Az év első három hónapjában egyházközségeink túlnyomó többségben megtartották a lassan hagyományossá váló és híveink fokozott érdeklődésével kísért hiterősítő istentiszteleteket. A Misszió Bizottság ez évben "Minden népek, Istent dicsérjétek" témakört javasolta, amely azonos volt a többi testvéregyház által tartott imahetek témakörével.

Lelkésznevelésünk kérdései

A Teológiai Intézetben a II. félévben az unitárius gyakorlati teológiai tanszék keretében a homiletikai gyakorlatokat András György előadótanácsos irányítja óraadói minőségben. A tanszék többi tárgyainak előadásait dr. Szabó Árpád és dr. Rezi Elek látják el.

Hallgatóink a húsvéti és pünkösdi ünnepek alkalmával légációs szolgálatokat végeztek. Ez iskolai évben a következő egyházközségek fogadtak légátust: Alsófelsőszentmihály-Torda, Alsórákos, Aranyosrákos-Várfalva, Bágyon, Bölön, Brassó, Dicsőszentmárton-Küküllődombó, Felsőrákos, Homoródalmás, Korond, Magyarsáros, Magyarszovát, Marosvásárhely, Nagyajta, Nyárádszentmárton, Olthévíz, Segesvár, Sepsiszentgyörgy, Székelyderzs, Székelykeresztúr, Torockó, Torockószentgyörgy, Ürmös, Vargyas, Városláva-Homoródjánosfalva.

Köszönjük lelkesz afiaink és híveink megértését és mind lelkieken, mind anyagiakban megnyilvánuló szerető támogatását, amivel segítséget nyújtottak lelkesznevelésünk jobb feltételek melletti végezéséhez. Reméljük, hogy a példa más egyházközségeket is hasonló segít-

ségre készítet, hiszen a következő tanévben a hallgatók száma növekedni fog s így több légációshelyre lesz szükség.

● Az Unitárius Világszövetség - IARF - Vezető Tanácsa március 5-15. között tartotta ezévi gyűlését, amelyen dr. Kovács Lajos püspök betegsége miatt nem vehetett részt. Ezért május 13-17 között látogatást tett a frankfurti központban, ahol dr. Robert Traer főtítkárral megtárgyalta a világszövetség időszerű kérdéseit, különös tekintettel egyházunk helyzetére.

● A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa 2000 Bibliát és 980 Bibliai történetek gyermekeknek című könyvet adományozott egyházunknak.

● A baróti egyházközség megkezdte templomépítési munkálatait. A gyülekezet erejét messze meghaladó munkálatok megsegítésére a Vallásügyi Államtitkárság 200000 lejt adott az egyházközségnek. Ezen kívül a külföldi testvéregyházak, valamint gyülekezetek is küldtek segítséget.

● A romániai magyar egyházak vezetőit május 22-én fogadta Ion Iliescu úr, államelnök, akivel megbeszéltek a készülő vallásügyi törvény, az oktatás és az egyházi javak visszaadásával kapcsolatos kérdéseket. Kifejezték aggodalmukat, hogy bár több hónapja elkészült az egyházak közreműködésével a vallásügyi törvény tervezete, az még mindig nem került a Parlament elé érdemi tárgyalásra és elfogadásra. Egyházunk részéről Jenei Dezső főgondnok és dr. Erdő János főjegyző vett részt a megbeszélésen.

● Fekete Levente sepsikőröspataki gyakorló segédlelkész május 7-én lelkeszképesítő vizsgát tett, általános jó eredménnyel.

● Székely László lelkesz, a Nyugdíj - és Segélypénztár könyvelője 1991. január 31-én nyugalomba vonult. 1992. október 22-én született Verespatakon. Középkolai tanulmányait a Kolozsvári Unitárius Kollégiumban végezte el. 1942-ben iratkozott be a Kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémiára, de tanulmányait a háború és hadifogság következtében csak 1949-ben fejezte be, amikor szakvizsgát tett. 1949 és 1952

között a nagyvárad-bihari egyházközségben segéd-, majd rendes lelkész. Ezt követően néhány évi világi szolgálatot vállalt. 1955-1959-ben a verespataki egyházközség lelkésze, 1959-1963 között politikai fogolyként börtönbüntetést szenvedett. Kiszabadulása után 1963-1970-ben Tordátfalván, 1970-1977 között Újszékelyen lelkész, majd 1977. augusztus 1-től, nyugalombavonulásáig, a Nyugdíjpénztár könyvelője volt. Szolgálatát mindenhol hűséggel és hivatástudattal végezte. Jelenleg nyugdíjasként mint a kolozsi egyházközség beszolgáló lelkésze áll egyházunk szolgálatában. Lelkesz afiának egyházi szolgálatáért köszönetünket nyilvánítjuk, s Isten áldását kérjük ezutáni életére és munkájára.

● Szabó Dezsőné, Balázs Erzsébet 30 évi odaadó és hűséges szolgálat után mint az egyházi központ pénztárosa 1991. január 1-vel nyugalomba vonult. Férjének, akkori nagyjait lelkésznek, 1959-ben történt politikai fogolyként való bebörtönzése után, 1960-tól állt az egyházi központ szolgálatában, és sokirányú tevékenységével segítette az egyházi ügyvitel jobb menetét. Megköszönjük szolgálatát, és Isten áldását kérjük ezutáni életére is.

● A Dávid Ferenc Egylet harmadik felolvasó ülést május 26-án tartotta. Dr. Bodor András elnök megnyitója után dr. Szabó Árpád olvasta fel előadását *Az édesanya a Bibliában* címen. A műsort Sigmond Júlia szavalata (aki Lászlóffy Aladár Egyetlen c. versét adta elő) és zeneszám egészítette ki.

Pályázathirdetés

Az Egyházi Képviselő Tanács pályázatot hirdet egyházi beszéd írására, rendes vasárnapi, ünnepi istentiszteletre, valamint bármilyen szertartásra, szabadon választott textus alapján. Remélni szeretnénk, hogy nem ismétlődik meg a tavalyi eset, amikor egyetlen pályamunka sem érkezett be.

Egy másik pályázat egy-egy angliai ösztöndíj elnyerésére szól az oxfordi Manchester College és a manakchesteri Unitarian College teológiai főiskolákon, az 1991-1992. tanévben. Pályázhatnak a doktorjelöltek és azok a lelkeszek, akiknek szak- és lelkeszképesítő vizsgája elérte legalább a 8,00-as általános osztályzatot. A pályázati kérések *beküldési határideje 1991. június 15.*

Unitárius Közlöny. A Keresztény Magvető Melléklete

Kiadja az Unitárius Egyház

Szerkesztőbizottság: Molnos Lajos főszerkesztő,

dr. Szabó Árpád felelős szerkesztő, Gáll Mária, dr. Rezi Elek,

N. Kiss Ágnes grafikai szerkesztő

Szerkesztőség és Kiadóhivatal: 3400 Kolozsvár,

December 22 sugárút, 9. szám

Postafiók: 24. ☎ 1-52-71

Egyes szám ára (16oldal) 8 lej

Nyomtatva a Kolozsvári Nyomdaipari Vállalat

nyomdájában, Kolozsvárott